EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 3.5.2023.
COM(2023) 234 final

2023/0135 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Korupcija ļoti kaitē sabiedrībai, demokrātijai, ekonomikai un indivīdiem. Tā kaitē iestādēm, no kurām mēs esam atkarīgi, mazinot to uzticamību, kā arī spēju nodrošināt valsts politiku un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus. Tā darbojas kā organizētās noziedzības un naidīgas ārvalstu iejaukšanās katalizators. Veiksmīga korupcijas novēršana un apkarošana ir būtiska gan ES vērtību un ES politikas rezultativitātes aizsardzībai, gan tiesiskuma un uzticības saglabāšanai pārvaldniekiem un publiskajām iestādēm.

Korupcija ir šķērslis ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei, jo tā virza resursus prom no produktīviem rezultātiem, mazinot publisko izdevumu efektivitāti un padziļinot sociālo nevienlīdzību. Tā kavē vienotā tirgus rezultatīvu un vienmērīgu darbību, rada nenoteiktību uzņēmējdarbībā un bremzē investīcijas. Ņemot vērā tās būtību, korupciju ir grūti izmērīt, taču pat piesardzīgas aplēses liecina, ka tā ES ekonomikai izmaksā vismaz 120 miljardus EUR gadā[1]. Korupcijas negatīvās sekas ir jūtamas visā pasaulē, jo tā mazina centienus nodrošināt labu pārvaldību un labklājību, kā arī sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Eirobarometra 2022. gada apsekojuma dati liecina, ka 68 % ES iedzīvotāju un 62 % uzņēmumu, kas atrodas ES, uzskata, ka korupcija viņu valstī ir plaši izplatīta[2]. 2022. gada runā par stāvokli Savienībā cīņa pret korupciju tika noteikta par vienu no prioritātēm Eiropas Komisijas darba programmā, uzsverot nepieciešamību tai pievērsties gan ES, gan valsts līmenī. Arī Eiropas Parlaments ir vairākkārt aicinājis ES darīt vairāk, lai apkarotu korupciju[3]. Padome izteica līdzīgus aicinājumus, jo īpaši saistībā ar sadarbību cīņā pret organizēto un smago starptautisko noziedzību[4].

Spēkā esošais ES tiesiskais regulējums korupcijas apkarošanas jomā ir jāatjaunina, lai ņemtu vērā korupcijas draudu attīstību un Savienības un dalībvalstu juridiskās saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, kā arī valstu krimināltiesiskā regulējuma attīstību. Padomes Pamatlēmumā 2003/568/TI[5] ir paredzētas prasības par krimināltiesiskā regulējuma attīstību. Padomes Pamatlēmumā 2003/568/TI[5] ir paredzētas prasības par krimināltiesiskā regulējuma attīstību. Padomes Pamatlēmumā 2003/568/TI[5] ir paredzētas prasības par kriminālatbildības noteikšanu par korupciju privātajā sektorā. 1997. gada Konvencija par ES ierēdņu vai ES dalībvalstu ierēdņu

---

[1] Minētā aplēse balstās uz tādu specializētu iestāžu un struktūru aprēķiniem kā Starptautiskā Tirdzniecības palāta, *Transparency International*, ANO Globālais līgums, Pasaules Ekonomikas forums, kā arī publikāciju "*Clean Business is Good Business*", kas vedina domāt, ka ekonomikas zaudējumi korupcijas dēļ pasaules līmenī veido 5 % no IKP. Cita aplēse liecina, ka korupcijas izmaksas ES bija no 179 līdz 990 miljardiem EUR gadā (*RAND Europe* pētījums "*The Cost of Non-Europe in the Area of Corruption*", 2016).

[2] Skatīt vietni https://home-affairs.ec.europa.eu/news/citizens-and-businesses-have-spoken-corruption-remains-serious-problem-eu-countries-2022-07-13_en.

[3] Piemēram: 2016. gada 25. oktobra rezolūcija par cīņu pret korupciju un turpmākiem pasākumiem saistībā ar Īpašās komitejas organizētās noziedzības, korupcijas un naudas atmazgāšanas jautājumos (*CRIM*) rezolūciju, 2015/2110(INI), un Eiropas Parlamenta 2022. gada 17. februāra ieteikums Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par korupciju un cilvēktiesībām (2021/2066(INI)).

[4] Padomes 2023. gada 9. marta secinājumi, ar ko nosaka ES prioritātes cīņā pret smagu un organizētu noziedzību attiecībā uz *EMPACT* 2022.–2025. gadam.

[5] Padomes Pamatlēmums 2003/568/TI (2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā (OV L 192/54, 31.7.2003.).

korumpētības apkarošanu[6] attiecas uz konkrētiem korupcijas gadījumiem, kuros iesaistīti minētie ierēdņi kopumā. Tomēr šie instrumenti nav pietiekami visaptveroši, un dalībvalstīs spēkā esošos noteikumus ir jāturpina izstrādāt, lai nodrošinātu saskaņotāku un iedarbīgāku reakciju Savienībā. Ir parādījušās arī izpildes nepilnības valsts līmenī un šķēršļi sadarbībai starp kompetentajām iestādēm dažādās dalībvalstīs. Dalībvalstu iestādes saskaras, piemēram, ar problēmām, kas saistītas ar pārmērīgu kriminālvajāšanas ilgumu, īsiem noilguma termiņiem, imunitātes un privilēģiju noteikumiem, resursu ierobežotu pieejamību, apmācību un izmeklēšanas pilnvarām.

ES ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijas (*UNCAC*)[7] līgumslēdzēja puse. Šī konvencija ir visplašākais starptautiskais juridiskais instruments šajā jomā un apvieno plašu korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu klāstu. Ar šo tiesību akta priekšlikumu tiks atjaunināts ES tiesiskais regulējums, cita starpā iekļaujot ES saistošus starptautiskos standartus, piemēram, saskaņā ar *UNCAC*. Mērķis ir nodrošināt, ka visās dalībvalstīs tiek noteikta krimināltatbildība par korupciju visās tās izpausmēs, ka par šādiem nodarījumiem pie atbildības var saukt arī juridiskas personas un ka par šādiem nodarījumiem piemēro iedarbīgus, samērīgus un atturošus sodus. Turklāt priekšlikumā ir iekļauti piemēroti pasākumi, lai novērstu korupciju saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un veicinātu pārrobežu sadarbību, kā to pieprasa *UNCAC*.

Lai izskaustu korupciju, ir nepieciešami gan preventīvi, gan represīvi mehānismi. Cīņā pret korupciju dalībvalstis tiek mudinātas īstenot plašu preventīvu, likumdošanas un sadarbības pasākumu klāstu. Nepietiekama godprātība, neatklāti interešu konflikti vai nopietni ētikas noteikumu pārkāpumi, ja tie netiek novērsti, var izraisīt koruptīvas darbības. Korupcijas novēršana mazina kriminālu represiju nepieciešamību un lielā mērā atvieglo sabiedrības uzticības veicināšanu un civildienesta ierēdņu rīcības pārvaldību.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Direktīvas priekšlikums papildina ES Drošības savienības stratēģiju (2020–2025)[8]. Komisija 2021. gada aprīlī pieņēma arī ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģiju 2021.–2025. gadam[9] ar īpašiem pasākumiem korupcijas kā organizētās noziedzības katalizatora apkarošanai. Pēc tam Komisija saistībā ar ārēju pētījumu, kas tika pabeigts 2022. gada beigās[10], novērtēja pašreizējo situāciju korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā gan likumdošanas, gan praktiskā līmenī.

ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības apkarošanai (2021–2025)[11], kas pieņemta 2021. gada aprīlī, ir cieši saistīta ar ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģiju. Tajā uzsvērts, ka organizētās noziedzības grupas, kas ir iesaistītas cilvēku tirdzniecībā, arvien vairāk savās darbībās izmanto likumīgi strādājošus uzņēmumus un ir iesaistītas citos smagos noziegumos,

---

[6] Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu, par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu (OV C 195, 25.6.1997., 2. lpp.).

[7] Apvienoto Nāciju Organizācija, 2003, Pretkorupcijas konvencija, Līgumu sērija 2349 (oktobris): 41, https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/.

[8] 2020. gada 24. jūlija Paziņojums par ES Drošības savienības stratēģiju, COM(2020) 605 final.

[9] Komisijas 2021. gada 14. aprīļa paziņojums par ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģiju 2021.–2025. gadam, COM(2021) 170 final.

[10] Eiropas Komisija, *Gaglio I., Guzzon J., Bartz K. et al.,* "Cīņas pret korupciju stiprināšana: ES tiesiskā regulējuma un politikas satvara novērtējums" ("*Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework*"), galīgais ziņojums, kas jāpieņem, Publikāciju birojs, 2023. gads.

[11] 2021. gada 14. aprīļa Paziņojums par ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības apkarošanai 2021.–2025. gadā, COM(2021) 171 final.

piemēram, korupcijā, lai atbalstītu savus galvenos darbības veidus. Korupcija var vēl vairāk kavēt cilvēku tirdzniecības atklāšanu, piemēram, ja par upuru identificēšanu atbildīgās iestādes ir iesaistītas korupcijā.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Tiesiskuma rīkkopa

Kopš 2020. gada Komisija ir uzraudzījusi korupcijas apkarošanas norises valsts līmenī kā vienu no galvenajiem pīlāriem gada ziņojuma par tiesiskumu ciklā. Kopš 2022. gada ziņojumos ir iekļauti arī ieteikumi katrai valstij, lai atbalstītu dalībvalstis to centienos virzīt uz priekšu iesāktās vai plānotās reformas, veicināt pozitīvu attīstību un palīdzēt noteikt, kur var būt nepieciešami uzlabojumi vai turpmāki pasākumi pēc nesenajām izmaiņām vai reformām. Korupcijas novēršanas pasākumi ir arī daļa no darba ar dalībvalstīm saistībā ar Eiropas pusgadu un atveseļošanas un noturības plāniem. Eiropas pusgadā ir novērtētas problēmas cīņā pret korupciju, piemēram, publiskais iepirkums, godprātība valsts pārvaldē, uzņēmējdarbības vidē vai veselības aprūpē. Saskaņā ar Eiropas pusgadu konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir bijuši par pamatu konkrētām reformām un investīcijām, lai uzlabotu spēju cīnīties pret korupciju vairākās dalībvalstīs. Tie ir atainoti konkrētos starpposma mērķos valstu atveseļošanas un noturības plānos.

Saskaņā ar regulu par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (Regula (ES, Euratom) 2020/2092) Komisija var ierosināt ES Padomei noteikt budžeta pasākumus ES dalībvalstīm, ja tiesiskuma principu pārkāpumi, cita starpā korupcija, pietiekami tiešā veidā var ietekmēt vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta finanšu pareizu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.

Korupcija ir arī rīks, ko izmanto, lai īstenotu ārvalstu iejaukšanos demokrātiskajos procesos, un darbības galvenais mērķis pašlaik tiek izstrādāts Demokrātijas aizsardzības paketē, kas iekļauta arī Komisijas darba programmā 2023. gadam.

Konfiskācija un aktīvu atgūšana

Direktīvā 2014/42[12] ir paredzēti noteikumi par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju, lai noziedzniekiem faktiski atņemtu viņu nelikumīgos aktīvus. Tās darbības jomā ir iekļauti nodarījumi, uz kuriem attiecas Konvencija par ierēdņu korumpētības apkarošanu[13], kā arī Padomes Pamatlēmums 2003/568/TI par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā[14]. Komisija 2022. gada maijā iesniedza priekšlikumu jaunai direktīvai par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju[15], pamatojoties uz iepriekšējiem tiesību aktiem[16]. Priekšlikumā ir paredzēta jauna un pastiprināta aktīvu atgūšanas sistēma, lai

[12] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV L 127/39, 29.4.2014.).

[13] Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu, par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu (OV C 195, 25.6.1997.).

[14] Padomes Pamatlēmums 2003/568/TI (2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā (OV L 192, 31.7.2003.).

[15] Briselē, 2022. gada 25. maijā, COM(2022) 245 final.

[16] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV L 127/39, 29.4.2014.); Padomes Lēmums 2007/845/TI (2007. gada 6. decembris) attiecībā uz sadarbību starp dalībvalstu līdzekļu atguves dienestiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu vai citu īpašumu meklēšanas un identificēšanas jomā (OV L 332/103, 18.12.2007.); Padomes Pamatlēmums 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju (OV L 68/49, 15.3.2005.); Eiropas Parlamenta un

nodrošinātu, ka noziedzība neatmaksājas. Tas nodrošinātu iestādēm labākus instrumentus, lai atņemtu organizētās noziedzības grupām finanšu līdzekļus turpmāku noziedzīgu darbību, cita starpā korupcijas, veikšanai.

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Korupcija un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir cieši saistītas. Līdzīgi kā citi noziegumi, ar kuriem tiek gūti ienākumi, arī korupcijas nodarījumi tiek izdarīti ar mērķi gūt privātu labumu. Cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ir pamats plašākai programmai, kuras mērķis ir apkarot smagus noziegumus, cita starpā korupciju, atņemot noziedzniekiem viņu nelikumīgi iegūtos labumus un veicot kriminālvajāšanu tiem, kas palīdz legalizēt šādus ieguvumus.

Direktīvā (ES) 2018/1673 par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām[17] ir paredzēti pamatnoteikumi par kriminālatbildības noteikšanu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un noteikts, ka korupcija būtu jāuzskata par predikatīvu nodarījumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai. Komisija 2021. gada jūlijā pieņēma tiesību aktu priekšlikumus, lai stiprinātu Savienības noteikumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu (NILL/TFN)[18], jo īpaši stiprinot finanšu ziņu vākšanas vienību (*FIU*) spēju atklāt, analizēt un izplatīt finanšu ziņas saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Tas ir galvenais priekšnoteikums, lai rezultatīvi izmeklētu korupcijas nodarījumus un veiktu kriminālvajāšanu.

Kultūras priekšmetu nelikumīga tirdzniecība ir ienesīga organizētās noziedzības darbība. Papildus nelikumīgai tirdzniecībai noziedznieki var ļaunprātīgi izmantot pat likumīgi iegūtus kultūras priekšmetus, lai legalizētu naudu un izvairītos no sankcijām. Komisija 2022. gada 13. decembrī pieņēma ES rīcības plānu kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai,[19] kas nodrošina visaptverošu satvaru ES un dalībvalstīm, lai veicinātu kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības un ar to saistīto noziedzīgo nodarījumu, cita starpā korupcijas, novēršanu, atklāšanu un krimināltiesiskus pasākumus.

Trauksmes cēlēju aizsardzība

2019. gadā tika pieņemta Direktīva (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem ("Trauksmes celšanas direktīva")[20], lai nodrošinātu trauksmes cēlēju stingru aizsardzību kā līdzekli ES tiesību izpildei galvenajās politikas jomās. Direktīva attiecas arī uz ziņošanu par krāpšanu, korupciju un citām nelikumīgām darbībām, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, kā arī uz to personu aizsardzību, kas ziņo par šādiem pārkāpumiem[21]. Šī direktīva būtu jāpiemēro ziņošanai par nodarījumiem, kā minēts

---

Padomes Regula (ES) 2018/1805 (2018. gada 14. novembris) par iesaldēšanas rīkojumu un konfiskācijas rīkojumu savstarpējo atzīšanu (OV L 303/1, 28.11.2018.).

[17] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām (OV L 284, 12.11.2018.).

[18] Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pakete, https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en.

[19] 2022. gada 13. decembra Paziņojums par ES rīcības plānu kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai, COM(2022) 800 final.

[20] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV L 305, 26.11.2019.).

[21] 10. panta 3.a punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 437, 28.12.2020., 49. lpp.).

šajā priekšlikumā, kā arī to personu aizsardzībai, kas ziņo par šādiem nodarījumiem. Kompetentajām valsts iestādēm būtu arī jānodrošina, ka personām, kuras sniedz pierādījumus vai citādi sadarbojas kriminālizmeklēšanā, kriminālprocesa ietvaros tiek sniegta nepieciešamā aizsardzība, atbalsts un palīdzība.

Ieguldītājiem paredzētas sistēmas pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai

Ieguldītājiem paredzētas sistēmas pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai ("zelta vīzu" un "zelta pasu" sistēmas) var palīdzēt slēpt vai veicināt finanšu un ekonomiskos noziegumus, cita starpā korupciju[22]. Bažas rada arī nepietiekama šo sistēmu pārredzamība un kontrole, kas ir saistīta arī ar starpnieku lomu šajās sistēmās. Komisijas priekšlikums jaunai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas regulai[23] paredz ieviest starpnieku darbību uzraudzību ieguldītājiem paredzētās sistēmās uzturēšanās atļaujas iegūšanai. Komisija uzskata, ka ieguldītājiem paredzētas sistēmas pilsonības iegūšanai, saskaņā ar kurām dalībvalsts pilsonība un līdz ar to ES pilsonība tiek sistemātiski piešķirta apmaiņā pret iepriekš noteiktiem maksājumiem vai investīcijām bez patiesas saiknes ar piešķiršanas dalībvalsti, ir pretrunā ar ES tiesībām. Tāpēc Komisija uzskata, ka dalībvalstis nedrīkst izmantot šādas sistēmas[24]. Tieši pamatojoties uz savām kā Līgumu sargātājas prerogatīvām, Komisija ir veikusi pasākumus pret dalībvalstīm, kuras uztur šādas sistēmas, lai izbeigtu to darbību.

Komisijas 2022. gada 28. marta ieteikumā dalībvalstis tika aicinātas veikt visus vajadzīgos pasākumus un aizsardzības pasākumus, lai novērstu dažādus riskus, kas saistīti ar ieguldītājiem paredzētām sistēmām uzturēšanās atļaujas iegūšanai, cita starpā ar korupciju saistītos riskus[25].

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Direktīvas (ES) 2017/1371[26] mērķis ir izveidot saskaņotu sistēmu ar minimāliem kopīgiem noteikumiem, lai cīnītos pret krāpšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Direktīvā ir sniegtas vienotas definīcijas vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, cita starpā krāpšanas, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, aktīvas un pasīvas korupcijas un nelikumīgas piesavināšanās definīcijas.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 325. pantā ir noteikts, ka Savienībai un dalībvalstīm ir kopīga atbildība par krāpšanas un citādas nelikumīgas rīcības, kas apdraud Savienības finanšu intereses, apkarošanu, izmantojot iedarbīgus un preventīvus pasākumus. Tajā arī noteikts pienākums nodrošināt vienādu aizsardzības līmeni Savienības un valstu finanšu interesēm.

---

[22] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ieguldītājiem paredzētas sistēmas pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai Eiropas Savienībā", 23.1.2019., COM(2019) 12 final. Komisija 2023. gada 21. martā vērsās Tiesā pret vienu dalībvalsti par ES tiesību pārkāpumu, izmantojot ieguldītājiem paredzētu sistēmu pilsonības iegūšanai.

[23] Priekšlikums regulai par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, COM(2021) 420 final.

[24] Komisija 2023. gada 21. martā vērsās Tiesā pret vienu dalībvalsti par ES tiesību pārkāpumu, izmantojot ieguldītājiem paredzētu sistēmu pilsonības iegūšanai.

[25] Komisijas ieteikums par tūlītējiem pasākumiem Krievijas iebrukuma Ukrainā kontekstā saistībā ar ieguldītājiem paredzētām sistēmām pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai, 2022. gada 28. marts, C(2022) 2028 final.

[26] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017.).

Lai nodrošinātu, ka dalībvalstis ir ieviesušas līdzvērtīgus pasākumus, lai apkarotu korupciju, kas ietekmē Savienības un pašu dalībvalstu finanšu intereses, Direktīva (ES) 2017/1371 ir jāsaskaņo ar šajā direktīvā noteiktajiem standartiem attiecībā uz sankcijām, atbildību pastiprinošiem un atbildību mīkstinošiem apstākļiem un noilguma laikposmiem.

Saistībā ar Direktīvas (ES) 2017/1371 izvērtēšanu saskaņā ar tās 18. pantu Komisija novērtēs, cik lielā mērā minētajā direktīvā paredzētie nodarījumi arī ir jāatjaunina, ņemot vērā šo direktīvu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 83. panta 1. un 2. punkts, kā arī 82. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

LESD 83. panta 1. punktā korupcija ir noteikta kā viens no noziegumiem ar īpašu pārrobežu dimensiju. Tas ļauj Eiropas Parlamentam un Padomei, pieņemot direktīvas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, paredzēt nepieciešamo noteikumu minimumu korupcijas definēšanai.

Nav vienotas korupcijas definīcijas, jo korupcijai ir dažādi veidi un tajā ir iesaistīti dažādi dalībnieki. Korupcija tiešām ir endēmiska, un tā izpaužas dažādos veidos visos sabiedrības aspektos, piemēram, kā kukuļošana, izšķērdēšana, tirgošanās ar ietekmi, informācijas tirdzniecība, funkciju ļaunprātīga izmantošana un nelikumīga iedzīvošanās[27].

UNCAC sarunu laikā Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis rūpīgi apsvēra, vai izstrādāt juridisku korupcijas definīciju. Tika secināts, ka neviens mēģinājums izstrādāt visaptverošu definīciju nespētu aptvert visus korupcijas veidus. Tāpēc starptautiskā sabiedrība vienprātīgi pieņēma konkrētas korupcijas izpausmes, atstājot katrai valstij iespēju pārsniegt *UNCAC* noteiktos minimālos standartus[28].

LESD 83. panta 2. punkts ir juridiskais pamats, uz kura tika pieņemta Direktīva (ES) 2017/1371, kas tiek grozīta ar ierosināto direktīvu. Tajā ir noteikta ES kompetence paredzēt noteikumu minimumu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai ES politikas jomās, uz kurām attiecas saskaņošanas pasākumi, ja tas ir būtiski, lai nodrošinātu šādu politikas jomu rezultatīvu īstenošanu.

82. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir juridiskais pamats pasākumiem, ar ko dalībvalstu tiesu iestāžu un līdzvērtīgu iestāžu starpā atvieglot sadarbību saistībā ar kriminālprocesu un lēmumu izpildi, piemēram, kopīgu noteikumu pieņemšanu attiecībā uz jurisdikciju krimināllietās.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Korupcija ir transnacionāla, un tā ietekmē jebkuru sabiedrību un ekonomiku. Pasākumiem, kas pieņemti vienīgi valsts vai pat Savienības līmenī, neņemot vērā starptautisko koordināciju un sadarbību, būtu ļoti ierobežota ietekme. Savienības darbībā būtu pienācīgi jāņem vērā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības

[27] "*Cost of Non-Europe Report Stepping up the EU's efforts to tackle corruption*", *EPRS* | Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, *Meenakshi Fernandes* un *Lenka Jančová*, 2023, 15. lpp.

[28] *UNODC* "*Safeguarding against Corruption in Major Public Events Facilitator's Guide*", 30. lpp.

novēršanas biroja (*UNODC*) darbs. No 2016. līdz 2021. gadam *Eirojust* reģistrēja 505 pārrobežu korupcijas lietas, un šajos piecos gados to skaits pastāvīgi pieauga[29], kas apliecina, ka ES korupcija ir pakāpeniski pieaugoša pārrobežu parādība. Nesenā Eiropas Komisijas publicētā pētījumā tika konstatēts, ka, "risinot pārrobežu korupcijas lietas, likumdošanas un darbības problēmas rada tas, ka nav saskaņota Eiropas regulējuma, kurā būtu ietverti noteikumi par visiem ar korupciju saistītajiem noziegumiem, kuri ir identificēti saskaņā ar starptautiskajiem standartiem"[30].

Korupcijas transnacionālās dimensijas dēļ un ņemot vērā jau esošos ES tiesību aktus, gaidāms, ka ES līmeņa rīcība būs iedarbīgāka un efektīvāka un sniegs jūtamu pievienoto vērtību salīdzinājumā ar dalībvalstu atsevišķi veiktām darbībām. ES iejaukšanās radītu pievienoto vērtību, turpinot tuvināt dalībvalstu krimināltiesības, veicinot vienotu konkurences apstākļu nodrošināšanu, kā arī koordināciju un kopīgus standartus starp dalībvalstīm. Kā liecina analīze gada ziņojumos par tiesiskumu, nepilnības spēkā esošajos tiesību aktos un ierobežotā izpilde, kā arī sadarbības un kriminālvajāšanas spējas nepieciešamība pārrobežu lietās liecina par to, ka ir nepieciešama stingrāka koordinācija un kopīgu standartu definēšana visā ES. Turklāt visā ES tiktu uzlabota novēršanas pasākumu un izmeklēšanas rīku iedarbīgums. Kā arī, ņemot vērā to, ka korupcijas lietām arvien biežāk ir pārrobežu nozīme, dalībvalstīm ir cieši jāsadarbojas, lai nodrošinātu pienācīgu novēršanu un apkarošanu. Kopīgas noziedzīgu nodarījumu definīcijas atvieglotu šādu sadarbību. Visbeidzot, cīņā pret korupciju daudziem dalībniekiem ir jāapvieno centieni. Tādējādi korupcijas jautājuma aplūkošana plašākā ES kontekstā, pretstatā atsevišķu dalībvalstu kontekstam, ļauj plašāk iesaistīt visas attiecīgās ieinteresētās puses.

Ja ES līmenī netiks veikti nekādi pasākumi, korupcijas problēmas apjoms tuvākajos gados varētu ievērojami palielināties. Tam būtu skaidra pārrobežu ietekme un tieša ietekme uz vienoto tirgu, ES finanšu interesēm un iekšējo drošību kopumā. Pārrobežu ietekmes dēļ korupcija vienā dalībvalstī tieši interesē citas dalībvalstis. Tiesu un tiesībaizsardzības iestādes arī turpmāk varētu saskarties ar nopietnām problēmām, risinot sarežģītākas korupcijas lietas, un noziedzīga nodarījuma izdarītājiem būtu iespēja izvēlēties sev labvēlīgāku tiesu ES jurisdikcijā, kas savā tiesiskajā regulējumā cīņai pret korupciju nevēršas vai mazāk iedarbīgi vai mazāk aptveroši vēršas pret konkrētām koruptīvām darbībām. Pastāvīga korupcija galu galā radītu sabiedrībai lielākas izmaksas, jo turpinātos noziedzīga darbība, un varētu arī atvieglot organizētās noziedzības grupu darbības turpināšanu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas noteikts LES 5. panta 4. punktā, ierosinātajā jaunajā direktīvā ir paredzēts tikai tas, kas ir nepieciešams un samērīgs, lai efektīvi novērstu un apkarotu korupciju un īstenotu starptautiskās saistības un standartus, jo īpaši attiecībā uz krimināalatbildības noteikšanu par korupciju saskaņā ar *UNCAC*.

UNCAC pieprasa, lai konvencijas puses veiktu likumdošanas un citus pasākumus, lai kukuļošanu, nelikumīgi piesavināšanos un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju atzītu par noziedzīgiem nodarījumiem un apsvērtu iespēju veikt likumdošanas un citus pasākumus, lai par noziedzīgiem nodarījumiem atzītu citas darbības (funkciju ļaunprātīgu izmantošanu, tirgošanos ar ietekmi un nelikumīgu iedzīvošanos saskaņā ar konstitūciju un tiesību sistēmas pamatprincipiem). Atbilstīgi saistībām, kuras ietvertas Politiskajā deklarācijā, kas pieņemta

[29] *Eurojust,* "*Eurojust Casework on Corruption: 2016–2021 Insights*", 2022. gada maijs.

[30] Eiropas Komisija, Gaglio I., Guzzon J., Bartz K. *et al.,* "Cīņas pret korupciju stiprināšana: ES tiesiskā regulējuma un politikas satvara novērtējums" ("*Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework*"), galīgais ziņojums, kas jāpieņem, Publikāciju birojs, 2023. gads.

2021. gadā ANO Ģenerālās asamblejas īpašajā sesijā pret korupciju, Eiropas Savienībai, cik vien iespējams, būtu jāpārsniedz minimums un jāpieņem papildu pasākumi korupcijas novēršanai un apkarošanai.

Priekšlikumā ir definēts korupcijas nodarījumu jēdziena tvērums nolūkā ietvert visas attiecīgās darbības, vienlaikus aprobežojoties tikai ar to, kas ir nepieciešams un samērīgs. Vajadzības gadījumā ar priekšlikumu tiek nostiprinātas esošās starptautiskās saistības, lai uzlabotu pārrobežu sadarbību un nepieļautu to, ka noziedznieki izmanto valstu tiesību aktu atšķirības savā labā.

Ierosināto pasākumu ietekmi uz dalībvalstīm nepieciešamajiem resursiem un vajadzību pielāgot valsts regulējumu atsver ieguvumi, ko sniedz dalībvalstu lielāka spēja cīnīties pret korupciju, izmantojot krimināltiesības, cita starpā uzlabojot pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm pārrobežu korupcijas gadījumos. Ar novēršanu un izmeklēšanas rīku izmantošanu saistīto pasākumu tuvināšana ir paredzēta tikai tiktāl, cik tas nepieciešams, lai ierosinātais krimināltiesiskais regulējums darbotos rezultatīvi.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Saskaņā ar LESD 83. pantu un 82. panta 1. punktu noteikumu minimuma noteikšanu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, cita starpā korupciju, var panākt vienīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, kas pieņemta saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Ex post izvērtēšana nav veikta attiecībā uz 1997. gada Konvenciju par ierēdņu korumpētības apkarošanu, kas attiecas uz kukuļošanu publiskajā sektorā, un Pamatlēmumu 2003/568/TI, kas attiecas uz kukuļošanu privātajā sektorā.

Komisija līdz šim ir pieņēmusi divus ziņojumus par Direktīvas (ES) 2017/1371 īstenošanu. Komisija 2021. gada 6. septembrī pieņēma pirmo no šiem ziņojumiem[31], kurā norādīts, ka visas dalībvalstis, kurām direktīva ir saistoša, ir transponējušas tās galvenos noteikumus, tomēr direktīvas transponēšana vēl ir jāuzlabo attiecībā uz dažiem citiem noteikumiem. Ziņojumā norādīts, ka daži termina "civildienesta ierēdnis" definīcijas aspekti nav transponēti tiesību aktos aptuveni pusē dalībvalstu. Saskaņā ar ziņojumu vairākās dalībvalstīs gan aktīvas, gan pasīvas korupcijas definīcijā ir nepieciešams papildu aspekts — pienākumu nepildīšana. Šis papildu aspekts būtiski sašaurina direktīvā ietverto korupcijas definīciju darbības jomu.

Attiecībā uz "pasīvo korupciju" Komisija konstatēja, ka dažās dalībvalstīs valsts tiesību aktos nav ietverts aspekts, kas attiecas uz civildienesta ierēdņu atturēšanos "no saviem pienākumiem atbilstīgas darbības". Attiecībā uz "aktīvo korupciju" ziņojumā minēts, ka dažās dalībvalstīs trūkst dažu direktīvā paredzētās definīcijas aspektu vai tie nav pareizi transponēti. Attiecībā uz nelikumīgu piesavināšanos Komisija konstatēja, ka dažas dalībvalstis ir transponējušas attiecīgo noteikumu šaurāk vai nav to transponējušas vispār. Ziņojumā arī minēts, ka direktīvas noteikumi, kas attiecas uz sodiem, nav pareizi transponēti ceturtdaļā

[31] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības, Briselē, 6.9.2021., COM(2021) 536 final.

dalībvalstu. Attiecībā uz noilguma laikposmiem Komisija konstatēja, ka dažās dalībvalstīs sprieduma izpildes noilguma laikposms ir īsāks nekā direktīvā paredzētais[32].

Komisija 2022. gada septembrī pieņēma otro ziņojumu par Direktīvas (ES) 2017/1371 īstenošanu[33]. Ziņojumā galvenā uzmanība pievērsta trim konkrētām problēmām: i) direktīvā noteiktā sliekšņa atbilstība saistībā ar krāpšanu PVN jomā (kopējais kaitējums — 10 miljoni EUR); ii) noteikumu par noilguma laikposmiem efektivitāte un iii) vai direktīva efektīvi pievēršas krāpšanas gadījumiem iepirkuma jomā. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2017/1371 18. panta 3. punktu ziņojuma pamatā galvenokārt bija informācija, ko dalībvalstis sniedza Komisijai, cita starpā gada statistika par direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija 2022. un 2023. gadā apspriedās ar dalībvalstīm par to noteikumiem, kas ir spēkā valsts līmenī attiecībā uz kriminālatbildības noteikšanu par korupciju un cīņu pret korupciju, pieprasot atjauninātu informāciju ar divām anketām, kā paskaidrots turpmākajā iedaļā.

Direktīvas projekta idejas un atbildes uz anketu jautājumiem tika apspriestas divos pieredzes apmaiņas semināros par cīņu pret korupciju. Šie semināri notika 2022. gada 14. decembrī un 2023. gada 14. martā, un tajos piedalījās eksperti no dalībvalstīm, to starpā iekšlietu ministriju, tieslietu ministriju, pretkorupcijas aģentūru, policijas un prokuratūras pārstāvji. Komisija ir apspriedusies arī ar Savienības aģentūrām un struktūrām, kas atbild par atbalstu policijas un tiesu iestāžu sadarbībai starp dalībvalstīm, cita starpā ar Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropols), kā arī ar Eiropas Prokuratūru (*EPPO*) un valstu iestādēm, kas atbild par korupcijas novēršanu un apkarošanu.

Komisija apspriedās ar tādām starptautiskām organizācijām kā *UNODC*, ESAO un *GRECO* un saņēma datus no tām. Datus sniedza arī akadēmiskā un pilsoniskā sabiedrība, cita starpā *Transparency International* un *UNCAC* koalīcija. 2023. gada 13. marta plenārsēdē, kurā satikās vietējie pētniecības korespondenti korupcijas jautājumos,[34] tika apspriesti dažādi temati saistībā ar priekšlikumu.

Šis priekšlikums tika apspriests arī Tiesiskuma kontaktpunktu tīkla sanāksmē 2023. gada 27. janvārī, Ieguldītājiem paredzēto sistēmu pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai ekspertu grupas sanāksmē 2023. gada 1. martā, ES *FIU* platformas sanāksmēs 2023. gada 15. martā un ES kriminālpolitikas jautājumos kompetento ekspertu grupas sanāksmē 2023. gada 27. martā.

Kopumā dalībvalstis un ieinteresētās personas uzsvēra nepieciešamību saskaņot korupcijas nodarījumus un sankcijas, lai visaptveroši un iedarbīgi apkarotu korupciju visā ES. Ieinteresētās personas norādīja, ka daudzos gadījumos atšķirīgas definīcijas kavē rezultatīvu pārrobežu sadarbību, kas tiek īstenota, veicot krimināltvajāšanu saistībā ar korupcijas

[32] Līdz šim Komisija ir sākusi pārkāpuma procedūras pret 17 dalībvalstīm par nepareizu direktīvas transponēšanu.

[33] Otrais ziņojums par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības, īstenošanu, Briselē, 16.9.2022., COM(2022) 466 final.

[34] Vietējie pētniecības korespondenti korupcijas jautājumos ir pilsoniskās sabiedrības un akadēmisko ekspertu tīkls cīņai pret korupciju, kas darbojas katrā dalībvalstī. Tīklu pārvalda un finansē Eiropas Komisija saskaņā ar līgumu HOME/2017/ISFP/CORR/0050 "Konsultācijas, tehniskā palīdzība un atbalsts korupcijas apkarošanas jomā".

nodarījumiem. Korupcijas nodarījumu attiecīgo definīciju tuvināšanai būtu jāuzlabo pārrobežu informācijas apmaiņa un sadarbība starp tiesībaizsardzības iestādēm. Turklāt par korupcijas nodarījumiem noteikto sankciju apmēra saskaņošana padarītu rezultatīvāku izpildi un atturēšanu visā ES. Vairākas dalībvalstis norādīja, ka *UNCAC* definētā nelikumīgas iedzīvošanās nodarījuma mehāniska transponēšana būtu pretrunā nevainīguma prezumpcijai un dalībvalstu konstitucionālajām tradīcijām. Liela daļa ieinteresēto personu ierosināja, ka priekšlikumam būtu jāattiecas arī uz korupcijas novēršanu, tajā būtu jāiekļauj papildu sankcijas, piemēram, aizliegums kandidēt vai ieņemt valsts amatu vai piedalīties konkursos par valsts līdzekļiem, un jāatspoguļo tas, cik svarīgas ir specializētas korupcijas novēršanas struktūras, kas ir pietiekami neatkarīgas, pietiekami apmācītas un ar pietiekamiem resursiem.

Uzaicinājums iesniegt atsauksmes tika publicēts ar termiņu viedokļu iesniegšanai no 2023. gada 20. janvāra līdz 17. februārim, un kopumā tika saņemta 361 atbilde[35]. Atbildes apstiprināja korupcijas apkarošanas būtisko nozīmi un nepieciešamību cīnīties pret korupciju ES daudzos līmeņos, cita starpā ES iestādēs. Lai gan lielākajā daļā atbilžu tika prasīti papildu pasākumi, dažās tika arī uzsvērta nepieciešamība nodrošināt pašreizējā starptautiskā regulējuma pareizu īstenošanu un rūpīgi apsvērt jaunas juridiskas vai ieteikuma tiesību iniciatīvas. Vairākās atbildēs tika uzsvērts, ka pastāv cieša saikne starp korupciju un organizēto noziedzību. Attiecībā uz pašreizējā regulējuma stiprināšanu lielākā daļa respondentu piekrita, ka ir jānovērš tiesību aktu nepilnības un būtu jānosaka krimināltatbildība ne tikai par tām noziedzīgām darbībām, kas paredzētas pašreizējā starptautiskajā tiesiskajā regulējumā, piemērojot atbilstošas sankcijas. Pēc dažu respondentu domām, lai efektīvi risinātu korupcijas lietu sarežģītību, tiesībaizsardzības iestādēm ir jānodrošina atbilstoši resursi, apmācība, īpašas izmeklēšanas metodes un specializēts aprīkojums. Vairāki respondenti aicināja ar pilsoniskās sabiedrības palīdzību izveidot uzraudzības un pārbaudes rīku.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Saskaņā ar ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā 2021.–2025. gadam paredzēto apņemšanos Eiropas Komisija pasūtīja pētījumu, lai pārskatītu ES tiesību aktu kopumu cīņā pret korupciju. Pētījums "Cīņas pret korupciju stiprināšana: ES tiesiskā un politikas satvara novērtējums", ko veica *EY* un *RAND Corporation*, tika publicēts 2023. gada 3. janvārī[36]. Tajā analizētas nepilnības ES tiesiskajā regulējumā korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā un sniegti ieteikumi iespējamiem ES pasākumiem šo nepilnību novēršanai, novērtējot un salīdzinot šādu pasākumu ietekmi.

Pētījumā tika secināts, ka korupcijas apkarošanā vislielākā ietekme būtu ciešākai tiesību aktu saskaņošanai starp ES dalībvalstīm, ko papildinātu elastīgi pasākumi. Konkrēti, pētījumā tika izteikts aicinājums paredzēt kopīgu noteikumu minimumu par korupcijas nodarījumu un ar tiem saistīto sodu definēšanu, kā arī kopīgus noteikumus, lai uzlabotu korupcijas noziegumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu visās dalībvalstīs (piemēram, veicināt ziņošanu, saskaņot pieejas imunitātei un noilguma termiņam, kā arī korupcijas katalizatoriem). Šie secinājumi ir ņemti vērā šajā direktīvas priekšlikumā. Turklāt pētījumā arī tika izteikts aicinājums veikt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt rezultatīvu korupcijas novēršanu, cita starpā visaptverošu korupcijas datu vākšanu un īpašu pretkorupcijas iestāžu izveidi gan ES, gan valstu līmenī.

[35] Aicinājums sniegt atsauksmes: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13674-Korupcijas-apkarosana-ES-atjauninati-noteikumi_lv.

[36] Eiropas Komisija, *Gaglio I., Guzzon J., Bartz K. et al.*, "Cīņas pret korupciju stiprināšana: ES tiesiskā regulējuma un politikas satvara novērtējums" ("*Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework*"), galīgais ziņojums, kas jāpieņem, Publikāciju birojs, 2023. gads.

Komisija ņēma vērā arī citus datus, piemēram, 2022. gada Eirobarometra apsekojumus par korupciju. Komisija balstījās arī uz attiecīgajiem *UNODC,* ESAO*, GRECO* un Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta dokumentiem.

Kā minēts iepriekš, Komisija nosūtīja dalībvalstīm aptauju, lai noskaidrotu, kādi krimināltiesību dati par kukuļošanas nodarījumiem ir pieejami. Lielākā daļa dalībvalstu vāc datus par kukuļošanas lietām, bet šķiet, ka ne visas dalībvalstis, kas atbildēja, vāc datus par juridisku personu notiesājošiem spriedumiem, izskatāmo lietu skaitu un lietām, kas atrisinātas citādā veidā nekā ar notiesājošiem vai attaisnojošiem spriedumiem. Tas liecina, ka saskaņotāka datu vākšana par korupcijas lietām varētu palīdzēt noteikt un analizēt tendences visā ES.

Komisija arī lūdza dalībvalstis sniegt informāciju par savām specializētajām struktūrām, kas nodarbojas ar korupcijas novēršanu, to starpā struktūrām, kurām ir noteiktas represīvas pilnvaras (piemēram, naudas sodu iekasēšana). Lielākā daļa dalībvalstu ziņoja par vienu vai vairākām struktūrām, kurām ir kāda loma korupcijas novēršanas jomā. Daudzās dalībvalstīs ir vairākas šādas struktūras un katrai no tām ir savas pilnvaras, bet dažās dalībvalstīs ir viena iestāde ar plašākām pilnvarām. Astoņas dalībvalstis ziņoja nevis par specializētas novēršanas struktūras esamību, bet gan par struktūrām, kas papildus saviem citiem uzdevumiem nodarbojas arī ar novēršanu.

Komisija arī lūdza dalībvalstis sniegt informāciju par to specializēto struktūru pilnvarām, kuras strādā korupcijas novēršanas jomā. Šī kartēšana atklāj lielas šādu struktūru uzdevumu un pilnvaru atšķirības, sākot no pilnvarām, kas saistītas ar aktīvu/interešu vai dāvanu deklarēšanas uzraudzību, līdz lobēšanas regulējuma un virpuļdurvju efekta noteikumu izpildei. Dažām struktūrām ir arī izpildes pilnvaras, piemēram, naudas sodu piemērošana.

Dalībvalstīm tika jautāts arī par to struktūrām, kas specializējas korupcijas apkarošanā. Visās dalībvalstīs parastās policijas un prokuratūras struktūras drīkst izmeklēt dažus korupcijas veidus un veikt kriminālvajāšanu, tomēr gandrīz visās dalībvalstīs ir arī specializēta policija, kas izmeklē konkrētas korupcijas lietas, piemēram, ja tās ir nopietnākas, sarežģītākas vai attiecas uz noteiktu aizdomās turēto personu kategoriju. Attiecībā uz kriminālvajāšanu saistībā ar korupciju lielākajā daļā dalībvalstu ir specializēti prokurori, kas izskata šādas korupcijas lietas.

Otrajā anketā, kuras dati tika apkopoti laikposmā no 2023. gada 9. janvāra līdz 8. februārim, galvenā uzmanība tika pievērsta informācijai par korupcijas nodarījumiem, lai sniegtu Komisijai informāciju un virzību saistībā ar šo priekšlikumu. Dalībvalstis tika aicinātas dalīties ar saviem valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz šiem nodarījumiem, kā noteikts *UNCAC*, par maksimālo ieslodzījuma ilgumu par šādiem nodarījumiem un spēkā esošajiem noilguma laikposmiem. Korupcijas nodarījumi, par kuriem tika lūgta informācija, bija kukuļošana publiskajā un privātajā sektorā, civildienesta ierēdņu īstenota nelikumīga piesavināšanās publiskajā un privātajā sektorā, tirgošanās ar ietekmi, funkciju ļaunprātīga izmantošana, nelikumīga iedzīvošanās un tiesvedības kavēšana. Visas dalībvalstis, izņemot Bulgāriju un Dāniju, atbildēja uz anketas jautājumiem. Šīs anketas rezultāti ir apkopoti turpmāk.

1. attēls. Krimināllatbildības noteikšana par korupcijas nodarījumiem dalībvalstīs

NODARĪJUMI	TO DALĪBVALSTU SKAITS, KURĀS ŠĀDS NODARĪJUMS IR IETVERTS VALSTS TIESĪBU AKTOS	TO DALĪBVALSTU SKAITS, KURĀS ŠĀDS NODARĪJUMS NAV IETVERTS VALSTS TIESĪBU AKTOS
Kukuļošana publiskajā sektorā	25	0
Kukuļošana privātajā sektorā	25	0
Izšķērdēšana, nelikumīga piesavināšanās vai izkrāpšana, ko izdara civildienesta ierēdnis	25	0
Izšķērdēšana privātajā sektorā	25	0
Tirgošanās ar ietekmi	23	2
Funkciju ļaunprātīga izmantošana	25	0
Nelikumīga iedzīvošanās	8	17
Tiesvedības kavēšana	25	0

Analīze, par ko ziņoja dalībvalstis, liecina, ka dalībvalstu tiesību aktos ir minēti nodarījumi saistībā ar kukuļošanu publiskajā un privātajā sektorā, izšķērdēšanu, nelikumīgu piesavināšanos, tiesvedības kavēšanu[37] un funkciju ļaunprātīgu izmantošanu. Tomēr definīcijām ir daudz variāciju, jo īpaši izšķērdēšanas vai funkciju ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā. Nevar pārliecinoši secināt, ka dalībvalstis aptver visus *UNCAC* noteiktos korupcijas nodarījumus[38]. Daudzas dalībvalstis ziņo, ka tās savos tiesību aktos ir noteikušas krimināllatbildību par tirgošanos ar ietekmi, taču dažas definīcijas būtiski atšķiras no attiecīgā *UNCAC* noteikuma, un dažkārt nodarījums ir ietverts tikai daļēji. Nelikumīga iedzīvošanās joprojām ir reti ietverta, un astoņas dalībvalstis ziņo, ka tā ir daļēji ietverta valsts tiesību aktos, savukārt vairākas citas ziņo, ka šie aspekti ir ietverti tiesību aktos par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai aktīvu konfiskāciju. Atšķirības noziedzīgu nodarījumu definīcijās un tas, ka nav noteikta krimināllatbildība par dažām koruptīvām darbībām, rada problēmas pārrobežu lietās un izraisa atsevišķu uzraudzības struktūru kritiku par to, kā dalībvalstis īsteno starptautiskos instrumentus.

2. attēls. Ieslodzījuma sankcijas par korupcijas nodarījumiem dalībvalstīs

Ieslodzījuma ilgums dalībvalstīs	ES: diapazons gados (pamatojoties uz saņemtajiem datiem)	ES: vidēji gados (pamatojoties uz saņemtajiem datiem)	Mediāna gados
Kukuļošana publiskajā sektorā	0,25–15	6,94–9,59	6–10
Kukuļošana privātajā sektorā	0,25–12	5,74–6,43	5–6

[37] Dalībvalstis parasti nosaka krimināllatbildību par to kā par vispārēju nodarījumu, un tas neaprobežojas tikai ar korupcijas lietām, kā tas ir *UNCAC* noteiktajos gadījumos.

[38] Lielākajai daļai dalībvalstu ir pieejami *UNCAC* īstenošanas pārskata ziņojumi, taču tie nav tik jauni.

Izšķērdēšana, nelikumīga piesavināšanās vai izkrāpšana, ko izdara civildienesta ierēdnis	0,25–15	6,15–8,34	-6–10
Izšķērdēšana privātajā sektorā	0,25–20	5,57–8,08	5–8
Tirgošanās ar ietekmi	0,25–10	4,87–5,53	5
Funkciju ļaunprātīga izmantošana	1–20	-5,92–6,56	4–5
Nelikumīga iedzīvošanās	0,5–15	5,38–7,19	3,5–6
Tiesvedības kavēšana	1–mūža ieslodzījums	5,58–8,67	4,5–6

Nosakot maksimālā soda minimālo apmēru par šajā priekšlikumā minētajiem nodarījumiem, Komisija ņēma vērā nodarījumu raksturu, dalībvalstīs noteikto sodu apmēru (sk. 2. attēlu), kā arī sodu apmērus, kas noteikti citos ES instrumentos materiālo krimināltiesību jomā. Šajā direktīvā ierosinātie sodi nepārsniedz maksimālo sodu vidējo apmēru par šiem nodarījumiem dalībvalstīs. Piemēram, vidējais sods par kukuļošanu publiskajā sektorā svārstās no aptuveni 7 līdz 9,5 gadiem, savukārt par kukuļošanu privātajā sektorā tas svārstās no aptuveni 5,5 līdz 6 gadiem. Vienlaikus pastāv arī būtiskas atšķirības dalībvalstu tiesību aktos. Piemēram, maksimālais sods par nelikumīgu piesavināšanos ir no 3 mēnešiem Spānijā līdz 15 gadiem Grieķijā[39]. Nosakot maksimālā soda minimālo apmēru ES līmenī, tiks atvieglota starptautiskās policijas un tiesas iestāžu sadarbība un palielināta atturošā iedarbība.

3. attēls. Noilguma termiņš korupcijas nodarījumiem dalībvalstīs

Noilguma laikposmi dalībvalstīs	ES: diapazons gados (pamatojoties uz saņemtajiem datiem)	ES: vidēji gados (pamatojoties uz saņemtajiem datiem)	Mediāna gados
Kukuļošana publiskajā sektorā	3–25	10,76–14,28	10–12
Kukuļošana privātajā sektorā	3–25	10,26–11,70	10
Izšķērdēšana, nelikumīga piesavināšanās vai izkrāpšana, ko izdara civildienesta ierēdnis	3–25	10,50–13,20	10–12
Izšķērdēšana privātajā sektorā	3–25	9,42–12,19	10
Tirgošanās ar ietekmi	2–25	9,00–10,82	8–10
Funkciju ļaunprātīga izmantošana	5–25	10,48–11,63	9–10
Nelikumīga iedzīvošanās	5–20	10,13–11,38	10–11
Tiesvedības kavēšana	3–25	9,25–12,70	10

Dalībvalstu atbildes par valsts tiesību aktos paredzētajiem noilguma laikposmiem korupcijas nodarījumiem sniedza informāciju Komisijai šā priekšlikuma vajadzībām. Par kukuļošanu publiskajā sektorā vidējais rādītājs svārstās no 11 līdz 14 gadiem, savukārt par kukuļošanu privātajā sektorā vidējais rādītājs svārstās no 10 līdz 11,5 gadiem. Vienlaikus pastāv arī būtiskas atšķirības dalībvalstu tiesību aktos: kukuļošanai publiskajā un privātajā sektorā minimālais un maksimālais noilguma laikposms ir no 3 gadiem tādās dalībvalstīs kā Čehija vai Lietuva līdz 25 gadiem Polijā.

[39] Par šo nodarījumu vidējais maksimālais sods ir no 5 līdz 7,5 gadiem.

Gada ziņojumos par tiesiskumu ir norādīts, ka darbības nepilnības var nopietni kavēt korupcijas lietu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu un mazināt korupcijas apkarošanas rezultativitāti. Kā piemērus var minēt pārmērīgi apgrūtinošus vai neskaidrus noteikumus par imunitātes atcelšanu un īsus noilguma termiņus, kas var kavēt sarežģītu lietu pabeigšanu, jo īpaši apvienojumā ar citiem faktoriem, kas veicina tiesvedības ieilgšanu. Šādi šķēršļi var būt īpaši kaitējoši augsta līmeņa un kompleksu korupcijas lietu risināšanai un var radīt nesodāmības risku, mazinot korupcijas apkarošanas centienu atturošo ietekmi.

- **Ietekmes novērtējums**

Ņemot vērā to, ka šajā direktīvas priekšlikumā galvenokārt ir iekļautas starptautiskās saistības un standarti, atstājot maz iespēju alternatīviem rīcības veidiem, šis priekšlikums izņēmuma kārtā ir iesniegts bez pievienota ietekmes novērtējuma. Turklāt iniciatīva, visticamāk, neradīs būtisku ekonomisku, vidisku vai sociālu ietekmi un izmaksas vai ietekmi, kas saistīta ar būtiskiem izdevumiem. Vienlaikus no tā gūs labumu ekonomika un sabiedrība kopumā.

Tomēr šis priekšlikums pamatojas uz pierādījumiem, kas gūti ārējos pētījumos un novērtējumos, kuri aprakstīti iepriekšējā iedaļā, un dažādās apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

Izmantojot pieejamos pierādījumus, tika izskatītas dažādas pieejas:

1) neleģislatīva rīcība ES vai valsts līmenī, cita starpā pamatnostādnes, apmaiņa ar paraugpraksi, apmācība un atbilstības tabulu izveide attiecībā uz nodarījumiem, kas saistīti ar korupciju;

2) priekšlikums, ar ko transponē *UNCAC* noteikumus;

3) priekšlikums, ar ko transponē *UNCAC* noteikumus, vienlaikus atsevišķos aspektos pārsniedzot starptautiskās saistības, nosakot maksimālo sankciju minimālo apmēru, lai atvieglotu kriminālvajāšanu un palielinātu civildienesta ierēdņu izpratni par ētiku un godprātību;

4) priekšlikums, kurā noteikti visu iespējamo korupcijas nodarījumu dažādi nosacījumi un elementi, kā arī prasības attiecībā uz novēršanas pasākumiem, piemēram, noteikumi par lobēšanu un interešu konfliktiem.

Pamatojoties uz savāktajiem pierādījumiem un iepriekš aprakstītajiem iepriekšējiem novērtējumiem, Komisija ir izvēlējusies pieeju (iepriekš aprakstītais 3. variants), ar ko ierosina saskaņošanu atbilstīgi *UNCAC* noteikumiem, vienlaikus izmantojot vērienīgāku pieeju un pārsniedzot starptautiskās saistības jomās, kurās darbībai ir uzskatāmas priekšrocības pārrobežu sadarbības ziņā, vienlaikus ievērojot valstu tradīcijas un judikatūru un nodrošinot atbilstību ES tiesību aktiem.

Paredzams, ka tiesību akta priekšlikums pozitīvi ietekmēs korupcijas novēršanu, atklāšanu un reaģēšanu uz to, jo īpaši, tuvinot noziedzīgu nodarījumu definīcijas un saskaņojot krimināLsodus. Paredzams, ka korupcijas novēršanas pasākumu veikšana, noziedzīga nodarījuma izdarītāju kriminālvajāšana un korupcijas samazināšana samazinās ekonomikas un sociālās izmaksas un pozitīvi ietekmēs ekonomiku. Piemērojot atturošus sodus noziedzīga nodarījuma izdarītājiem, iespējams, palielināsies kopējais drošības līmenis un tiks traucēta organizētās noziedzības grupu darbība. Saskaņošanas palielināšana šajā jomā principā ļautu ES turpināt pieskaņoties starptautiskajiem standartiem korupcijas jomā un samazināt administratīvo slogu tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu pārrobežu sadarbībā.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pirmo reizi ES līmenī priekšlikums apvieno korupciju publiskajā un privātajā sektorā vienā tiesību aktā. Priekšlikuma mērķis ir ieviest starptautiskas saistības un standartus ES tiesību aktos un tiesisko regulējumu, lai tas varētu pienācīgi reaģēt uz pārrobežu korupciju. Tas palīdzēs dalībvalstīm transponēt un īstenot attiecīgos noteikumus.

- **Pamattiesības**

Eiropas Savienība ir izveidota, pamatojoties uz LES 2. pantā nostiprinātajām vērtībām, un tā atzīst tiesības, brīvības un principus, kas noteikti Pamattiesību hartā un saskaņā ar LES 6. panta 1. punktu. Korupcija grauj demokrātiskās institūcijas un ES vērtības, cita starpā pamattiesību aizsardzību. Apkarojot korupciju, šis priekšlikums pozitīvi ietekmē tādu pamattiesību aizsardzību kā tiesības uz taisnīgu tiesu un vārda brīvība.

Cīņa pret korupciju un pamattiesību aizsardzība ir savstarpēji papildinoši, nevis pretrunīgi mērķi. Krimināltatbildības noteikšana, īstenošana un piemērošana ir jāveic, pilnībā ievērojot pamattiesību saistības. Lai noteiktu jebkādus ierobežojumus pamattiesību un pamatbrīvību izmantošanai, ir jāievēro Pamattiesību hartas 52. panta 1. punkts, proti, tiem piemēro proporcionalitātes principu attiecībā uz likumīgo mērķi — sasniegt vispārējas nozīmes mērķus, ko atzinusi Savienība, vai vajadzību aizsargāt citu personu tiesības un brīvības, šādi ierobežojumi jānosaka ar tiesību aktu un tajos jāsaglabā minēto tiesību un brīvību būtība.

Šajā saistībā ir jāņem vērā vairākas Pamattiesību hartā nostiprinātās pamattiesības un pamatbrīvības. Tiesības, kas ir jo īpaši svarīgas saistībā ar ierosinātajiem pasākumiem, citu starpā ietver tiesības uz brīvību un drošību, personas datu aizsardzību, brīvību izvēlēties profesiju un tiesības strādāt, darījumdarbības brīvību, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kā arī principu, ka personu nevar tiesāt vai sodīt divreiz par vienu un to pašu nodarījumu (*ne bis in idem*).

Visos Savienības un tās dalībvalstu pieņemtajos pasākumos, kas saistīti ar krimināltatbildības noteikšanu par šajā direktīvā noteikto korupciju, un attiecīgi nosakot krimināLsodus vai cita veida sodus, ir jāievēro noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma princips, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību un jāizslēdz jebkāda patvaļīga rīcība.

Šajā priekšlikumā ievērots princips, ka noziedzīgajiem nodarījumiem un sodiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un jābūt samērīgiem. Pamattiesības kopumā un proporcionalitātes princips ir ievēroti, ierobežojot nodarījumu jēdziena tvērumu tiktāl, cik tas ir noteikti nepieciešams, lai nodrošinātu rezultatīvu krimināLvajāšanu par darbībām, kas rada īpašu apdraudējumu sabiedrības stabilitātei un drošībai. Priekšlikumā ir ņemts vērā arī proporcionalitātes princips, paredzot saistības, kas attiecas uz atbildību pastiprinošiem un atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

Direktīvā ir ieviests noteikumu minimums par sankciju apmēru saskaņā ar proporcionalitātes principu (sk. jo īpaši direktīvas 11. panta 1. punktu un 13. panta 1. punktu), ņemot vērā nodarījuma raksturu. Turklāt, tiesājot personu par noziedzīgu nodarījumu, kas noteikts direktīvā, ir jāņem vērā piemērotās administratīvās sankcijas (13. apsvērums). Direktīvā arī uzsvērts, ka, lai nodrošinātu korupcijas nodarījumu rezultatīvu un pārredzamu izmeklēšanu un krimināLvajāšanu, dalībvalstīm būtu jāizveido procedūras šajā direktīvā minētajā nodarījumā apsūdzēta civildienesta ierēdņa atstādināšanai no amata vai pagaidu pārcelšanai citā amatā. Šādos gadījumos būtu jāņem vērā nevainīguma prezumpcijas princips un nepieciešamība ievērot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību (19. apsvērums).

Izmantojot izmeklēšanas rīkus, ko nodrošina šī direktīva, ir jāievēro pamattiesības, piemēram, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu (47. pants) un nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību (48. pants). Šādu rīku izmantošanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem vajadzētu būt mērķtiecīgai, un, tos izmantojot, būtu jāņem vērā proporcionalitātes princips un izmeklējamo nodarījumu raksturs un smagums un būtu jāievēro tiesības uz personas datu aizsardzību. Turklāt, piemērojot direktīvu, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesību aktos noteiktās saistības attiecībā uz aizdomās turēto vai apsūdzēto personu procesuālajām tiesībām kriminālprocesā.

Dati, ko dalībvalstis ir savākušas šīs direktīvas vajadzībām, ir statistikas dati, un tajos nav iekļauti nekādi personas dati, tāpēc dalībvalstu pienākums vākt un publicēt datus neietekmē Pamattiesību hartas 8. pantu ("personas datu aizsardzība").

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam nav tiešas ietekmes uz Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Direktīvas īstenošanu uzraudzīs Komisija, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu, ka stājas spēkā normatīvie akti un administratīvie noteikumi, kuri ir nepieciešami šīs direktīvas prasību izpildei. Divus gadus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Četrus gadus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē šīs direktīvas pievienoto vērtību attiecībā uz korupcijas apkarošanu, kā arī tās ietekmi uz pamattiesībām un pamatbrīvībām. Komisija uz šī novērtējuma pamata vajadzības gadījumā lemj par piemērotām turpmākām darbībām.

- **Skaidrojošie dokumenti**

Skaidrojoši dokumenti par transponēšanu nav nepieciešami.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. pants. Priekšmets un darbības joma. Šajā pantā ir noteikts direktīvas projekta mērķis un darbības joma, proti, ka ar to paredz noteikumu minimumu attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu korupcijas jomā, kā arī pasākumus korupcijas labākai novēršanai un apkarošanai.

2. pants. Definīcijas. Šajā pantā ir sniegta definīcija jēdzienam "īpašums" (saistībā ar korupcijas nodarījumiem, kas minēti 7.–13. pantā) saskaņā ar ES tiesību aktu kopumu[40] un "juridiskās personas" (saistībā ar 16. pantā paredzēto pienākumu noteikt juridisko personu atbildību). Jēdziens "civildienesta ierēdnis" ir balstīts uz definīcijām, kas sniegtas 1997. gada

[40] 2. panta 2. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām (OV L 284, 12.11.2018., 22. lpp.) un 3. panta 3. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 85. lpp.).

konvencijā un Direktīvā (ES) 2017/1371, vienlaikus ir skaidri norādīts, ka tas attiecas arī uz personām, kas strādā trešās valstīs, starptautiskās organizācijās, cita starpā Eiropas Savienības iestādēs, valsts un starptautiskās tiesās. Šajā direktīvā ir izmantota viena "civildienesta ierēdņa" definīcija, kas ir piemērojama visiem tajā minētajiem korupcijas nodarījumiem. Jēdziens "augsta līmeņa ierēdnis" ir definēts saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem (18. un 28. pants), novēršanas pasākumiem (23. pants) un datu vākšanu (25. pants).

3. pants. Korupcijas novēršana. Šā panta mērķis ir uzsvērt nepieciešamību pievērsties korupcijas apkarošanai preventīvi. Mērķis ir izpētīt pasākumus, kas īstenojami, lai veicinātu izpratni par cīņu pret korupciju, izmantojot izglītības un pētniecības programmas, iesaistot pilsonisko sabiedrību un nevalstiskās organizācijas. Lai pareizi izveidotu šādu preventīvu sistēmu, ir nepieciešams atbilstošs riska novērtēšanas process, lai konstatētu un novērstu nepilnības un noskaidrotu nozares, kuras ir visvairāk pakļautas korupcijas riskam. Kā norādīts šim priekšlikumam pievienotajā paziņojumā, Komisija, izmantojot ES Korupcijas apkarošanas tīklu un cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, līdz 2024. gadam kartēs kopējās augsta riska zonas. Rezultāti tiks izmantoti, lai sagatavotu dalībvalstu valsts risku novērtējumu, kas prasīts šajā priekšlikumā.

4. pants. Specializētās struktūras. Šajā pantā noteikts, ka dalībvalstīm savās tiesību sistēmās ir jāievieš vai jānosaka struktūras, kas specializējas korupcijas novēršanā un apkarošanā. Šādām struktūrām ir jābūt neatkarīgām, ar pietiekamiem cilvēkresursiem, finanšu, tehniskajiem un tehnoloģiskajiem resursiem un ar pilnvarām, kas vajadzīgas to uzdevumu veikšanai. Tām ir jābūt zināmām sabiedrībai un jāpilda savas funkcijas pārredzami, godprātīgi un atbildīgi.

5. pants. Resursi. Šā panta mērķis ir nodrošināt, lai dalībvalstu iestādēm, kas atbild par nodarījumu atklāšanu, izmeklēšanu, kriminālvajāšanu vai iztiesāšanu saskaņā ar direktīvu, pastāvīgi ir atbilstoši cilvēkresursi, finanšu, tehniskie un tehnoloģiskie resursi, kas nepieciešami to pienākumu rezultatīvai izpildei.

6. pants. Apmācība. Šis pants dalībvalstīm uzliek pienākumu sniegt kompetentajām iestādēm un to darbiniekiem specializētas apmācības korupcijas apkarošanas jomā un nodrošināt, ka šim nolūkam ir atbilstoši resursi. Tajā ietverti arī pienākumi attiecībā uz civildienesta ierēdņu atbilstošu apmācību.

7. un 8. pants. Kukuļošana. Šajā pantā ir definēta kukuļošana publiskajā un privātajā sektorā un paredzēts, ka šāda rīcība ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja izdarīta ar nodomu. Noziedzīgo nodarījumu definīcija aptver gan aktīvu, gan pasīvu kukuļošanu.

9. pants. Nelikumīga piesavināšanās. Šajā pantā ir definēta nelikumīga piesavināšanās publiskajā un privātajā sektorā un paredzēts, ka šāda rīcība ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja izdarīta ar nodomu.

10. pants. Tirgošanās ar ietekmi. Šajā pantā ir definēta tirgošanās ar ietekmi un paredzēts, ka šāda rīcība ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja izdarīta ar nodomu. Pantā arī noteikts, ka tirgošanās ar ietekmi ir sodāma neatkarīgi no tā, vai ietekme ir izdarīta vai arī tās šķietama izmantošana ir sniegusi rezultātus.

11. pants. Funkciju ļaunprātīga izmantošana. Šajā pantā ir definēta funkciju ļaunprātīga izmantošana publiskajā un privātajā sektorā un paredzēts, ka rīcība vai bezdarbība ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja izdarīta ar nodomu.

12. pants. Tiesvedības kavēšana. Šajā pantā ir definēta tiesvedības kavēšana un paredzēts, ka šāda rīcība ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja tā izdarīta ar nodomu un saistībā ar tiesvedību par šajā direktīvā definētu nodarījumu.

13. pants. Iedzīvošanās no korupcijas nodarījumiem. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām[41] ir paredzēti pamatnoteikumi par krimināllatbildības noteikšanu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un noteikts, ka korupcija būtu jāuzskata par predikatīvu nodarījumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai. Tomēr minētā direktīva neuzliek dalībvalstīm pienākumu noteikt krimināllatbildību par tāda īpašuma iegūšanu, valdīšanu vai izmantošanu, kas iegūts korupcijas rezultātā, ja persona ir bijusi iesaistīta nodarījumā, no kura īpašums iegūts (to sauc par "pašu līdzekļu legalizāciju"). Šajā direktīvas priekšlikumā ir ieviesta šāda mērķtiecīga prasība, tādējādi radot nodarījumu "iedzīvošanās no korupcijas". Šāda nodarījuma gadījumā prokuratūrai būtu jāpierāda vienīgi saikne starp īpašumu un līdzdalību korupcijā, tāpat kā būtu jāpierāda korupcija kā predikatīvs nodarījums nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai.

14. pants. Kūdīšana, palīdzēšana, atbalstīšana un mēģinājums. Šo pantu piemēro iepriekš minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, un tas paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka krimināllatbildība arī par dažāda veida palīdzēšanu un atbalstīšanu, lai izdarītu daudzus minētos nodarījumus, kūdīšanu uz tiem un to mēģinājumu.

Palīdzēšana un atbalstīšana, lai izdarītu korupcijas nodarījumus, var ietvert daudzas un dažādas darbības, sākot no veicināšanas vai konsultāciju sniegšanas līdz atbalsta pakalpojumu nodrošināšanai šādu darbību veikšanai. Turklāt, lai nodrošinātu rezultatīvu atturošu iedarbību, nepieciešams noteikt krimināllatbildību par kūdīšanu, atzīstot par sodāmu aicinājumu citām personām veikt ierosinātajā direktīvā noteiktos nodarījumus. Tā kā dažu korupcijas nodarījumu, piemēram, kukuļošanas, definīcija ietver darbības, kuras var kvalificēt kā sagatavošanās darbus, un nav noteikts, ka likumpārkāpējam jābūt guvušam faktiskas priekšrocības, šajā direktīvā nav paredzēts pienākums dalībvalstīm noteikt krimināllatbildību par mēģinājumu veikt šādus nodarījumus.

15. pants. Sodi un pasākumi fiziskām personām. Šis pants ir piemērojams visiem nodarījumiem, un tas uzliek dalībvalstīm pienākumu paredzēt iedarbīgus, samērīgus un atturošus krimināLsodus.

Turklāt ar pantu nosaka maksimālo sankciju minimālo apmēru. Pamatlēmumā 2003/568/TI jau ir noteikts maksimālā soda minimālais apmērs no viena līdz trim gadiem par kukuļošanu privātajā sektorā. 1997. gada Konvencijā par ierēdņu korumpētības apkarošanu ir paredzēts, ka civildienesta ierēdņiem par kukuļošanu, vismaz nopietnos gadījumos, ir piemērojama brīvības atņemšana, kas var būt iemesls personas izdošanai.

Šajā priekšlikumā ir noteikts maksimālā soda minimālais apmērs no četriem līdz sešiem gadiem atkarībā no nodarījuma smaguma, un tas ir vairāk nekā iepriekš minētie sodi ES līmenī par kukuļošanu. Kā paskaidrots iepriekš, sagatavojot šo tiesību aktu, Komisija analizēja dalībvalstu tiesību aktus.

Pamatlēmumā 2003/568/TI jau ir paredzēta iespēja personai, kas notiesāta par korupciju, uz laiku aizliegt veikt uzņēmējdarbību. Šajā direktīvā ir noteiktas vairākas papildu sankcijas, ko

[41] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām (OV L 284, 12.11.2018.).

kompetentajām iestādēm būtu jāvar piemērot personām, kas notiesātas par korupcijas nodarījumu.

16. pants. Juridisko personu atbildība. Šo pantu piemēro visiem šajā direktīvā noteiktajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, un tas paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka juridisko personu atbildība, vienlaikus izslēdzot to, ka šāda atbildība ir alternatīva fizisko personu atbildībai. Noteikums atbilst Varšavas konvencijas 10. pantam.

Šis pants atbilst standarta formulai, kas atrodama citos ES juridiskajos instrumentos, un tas uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka juridiskās personas var saukt pie atbildības par šajā direktīvā minētajiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko to labā izdarījusi jebkura persona, kas ieņem vadošu amatu juridiskajā personā, vai citas personas, kas atrodas viņu kontrolē vai uzraudzībā. Netiek prasīts, lai šāda atbildība būtu tieši krimināltiesiska.

17. pants. Sankcijas juridiskām personām. Šis pants ir par sankcijām juridiskām personām. Tajā ir noteikts sankciju un pasākumu saraksts, kam ne vienmēr ir krimināltiesisks raksturs, piemēram, pagaidu vai pastāvīga izslēgšana no publiskā iepirkuma.

18. pants. Atbildību pastiprinoši un atbildību mīkstinoši apstākļi. Šajā pantā vispirms ir sniegts to apstākļu saraksts, kas jāuzskata par atbildību pastiprinošiem apstākļiem, lai tiesu iestādes varētu ņemt vērā plašāku kaitējumu sabiedrībai, ko nodara, piemēram, organizētas grupas vai personas, kas ieņem sabiedriski atbildīgus amatus. Tajā sniegts arī to apstākļu saraksts, kuri jāuzskata par atbildību mīkstinošiem apstākļiem, piemēram, gadījumi, kad likumpārkāpēji sniedz informāciju vai sadarbojas ar iestādēm.

19. pants. Imunitāte vai privilēģijas attiecībā uz korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. Šis ir pants, kas piemērojams visiem iepriekš minētajiem nodarījumiem, un tas paredz, ka dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka imunitāti vai privilēģijas attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiek piešķirtas saistībā ar šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, var atcelt, izmantojot iedarbīgu un pārredzamu procesu, kas iepriekš noteikts ar likumu un tiek pabeigts saprātīgā termiņā.

20. pants. Jurisdikcija. Šis pants ir piemērojams visiem šajā direktīvā izklāstītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, un tajā ir noteikts, ka, lai tiesu iestādes varētu uzsākt izmeklēšanu, veikt kriminālvajāšanu un saukt pie atbildības šajā direktīvā noteikto noziedzīgo nodarījumu izdarītājus, ir jābūt jurisdikcijas pamatojumam.

21. pants. Noilguma laikposmi korupcijas nodarījumiem. Šajā pantā ir paredzēti noteikumi par noilguma laikposmiem, lai nodrošinātu kompetentajām iestādēm pietiekami daudz laika, kurā tās varētu izmeklēt šajā priekšlikumā ietvertos noziedzīgos nodarījumus, veikt kriminālvajāšanu un iztiesāt tos, kā arī piemērot attiecīgas sankcijas. Šajā priekšlikumā ir noteikts noilguma laikposmu minimālais ilgums no astoņiem līdz piecpadsmit gadiem atkarībā no nodarījuma smaguma.

22. pants. To personu aizsardzība, kuras ziņo par nodarījumiem vai palīdz izmeklēšanā. Direktīvā (ES) 2019/1937 ir paredzēti noteikumi un procedūras, lai aizsargātu personas, kuras ziņo par informāciju, ko tās ieguvušas saistībā ar darbu par ES tiesību aktu pārkāpumiem galvenajās politikas jomās. Trauksmes cēlēji var sniegt vērtīgu informāciju kompetentajām iestādēm, ļaujot tām iedarbīgi novērst un atklāt korupciju, kā arī veikt kriminālvajāšanu. Ja trauksmes cēlēji ziņo par šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, šajā pantā ir noteikts, ka jāpiemēro Direktīva (ES) 2019/1937. Šajā pantā ir arī noteikts, ka kompetentajām valsts iestādēm jānodrošina personām, kuras palīdz izmeklēšanā, nepieciešamā aizsardzība, atbalsts un palīdzība saistībā ar kriminālprocesu.

23. pants. Izmeklēšanas rīki. Šā panta mērķis ir nodrošināt, ka izmeklēšanas rīkus, kas paredzēti valsts tiesību aktos organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu gadījumiem, var izmantot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas gadījumos.

24. pants. Sadarbība starp dalībvalstu iestādēm, Komisiju, Eiropolu, Eurojust, Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai un Eiropas Prokuratūru. Šajā pantā paredzēta sadarbība starp dalībvalstu iestādēm, Eiropolu, *Eirojust*, Eiropas Prokuratūru un Komisiju cīņā pret korupciju. Tas ietver Eiropola, *Eurojust, OLAF*, Eiropas Prokuratūras un Komisijas sniegto tehnisko un operatīvo palīdzību.

25. pants Komisijas atbalsts dalībvalstīm un to kompetentajām iestādēm. Šajā pantā ir izklāstīti veidi, kā Komisija atbalstīs dalībvalstis un kompetentās iestādes to pienākumu izpildē saskaņā ar šo direktīvu. Kā paziņots pievienotajā paziņojumā, Komisija izveidos ES Korupcijas apkarošanas tīklu, kas racionalizēs un atbalstīs esošos tīklus un izvērsīs paraugprakses apmaiņu starp valstu iestādēm un aģentūrām, pilsonisko sabiedrību un neatkarīgiem ekspertiem.

26. pants. Datu vākšana un statistika. Šajā pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāvāc statistikas dati, lai uzraudzītu savu korupcijas apkarošanas sistēmu rezultativitāti. Pantā ir sniegts nepilnīgs to statistikas datu saraksts, kas dalībvalstīm būtu jāvāc, un tas uzliekt dalībvalstīm pienākumu publicēt šos datus katru gadu.

27. pants. Padomes Pamatlēmuma 2003/568/TI un Konvencijas par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu aizstāšana. Ar šo pantu aizstāj pašreizējos noteikumus par krimināltiesību noteikšanu par korupciju dalībvalstīs, kas piemēro šo direktīvu.

28. pants. Grozījumi Direktīvā (ES) 2017/1371. Ar šo pantu groza Direktīvu (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības. Izdarot grozījumus, Direktīvā (ES) 2017/1371 noteiktie standarti cīņai pret korupciju, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, jo īpaši attiecībā uz sankcijām fiziskām un juridiskām personām, atbildību pastiprinošiem un atbildību mīkstinošiem apstākļiem un noilguma laikposmiem, ir saskaņoti ar šajā direktīvā noteiktajiem standartiem.

29. pants. Transponēšana. Komisija ziņos par šīs direktīvas transponēšanu 24 mēnešus pēc transponēšanas termiņa beigām, kas ir 18 mēneši pēc šīs direktīvas pieņemšanas.

30. pants. Izvērtēšana un ziņošana. Šajā pantā ir noteikts, ka pēc 12 mēnešiem no šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām dalībvalstis reizi divos gados ziņos par to, kā tās īsteno 3.–6. pantu, un ka Komisija pieņems arī izvērtējuma ziņojumu.

2023/0135 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 82. panta 1. punkta d) apakšpunktu un 83. panta 1. un 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Korupcija aizvien ir nozīmīga Savienības līmeņa problēma, kas apdraud sabiedrības stabilitāti un drošību, cita starpā veicinot organizēto un citu smagu noziedzību. Korupcija grauj demokrātiskās institūcijas un vispārējās vērtības, kas ir Savienības dibināšanas pamatā, jo īpaši tiesiskumu, demokrātiju, vienlīdzību un pamattiesību aizsardzību. Tā apdraud mūsu ekonomiku attīstību, labklājību, ilgtspēju un iekļautību. Lai iedarbīgi novērstu un apkarotu korupciju, ir nepieciešama visaptveroša daudznozaru pieeja. Šīs direktīvas mērķis ir apkarot korupciju, izmantojot krimināltiesības, dodot iespēju labākai pārrobežu sadarbībai starp kompetentajām iestādēm.

(2) Padomes Pamatlēmumā 2003/568/TI[42] ir paredzētas prasības par krimināltbildības noteikšanu par korupciju privātajā sektorā. Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu, par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu[43] attiecas uz konkrētiem korupcijas gadījumiem, kuros iesaistīti Eiropas Kopienu ierēdņi vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņi kopumā. Tomēr šie instrumenti nav pietiekami visaptveroši, un pašlaik dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga pieeja krimināltbildības noteikšanai par korupciju, kas kavē saskaņotu un iedarbīgu reakciju visā Savienībā. Ir parādījušās arī izpildes nepilnības un šķēršļi sadarbībai starp kompetentajām iestādēm dažādās dalībvalstīs. Šīs direktīvas mērķis ir grozīt un paplašināt minēto instrumentu noteikumus. Ņemot vērā to, ka ieviešamie grozījumi ir nozīmīgi gan skaita ziņā, gan pēc būtības, lielākas skaidrības labad attiecībā uz dalībvalstīm, kam šī direktīva ir saistoša, būtu pilnībā jāaizstāj abi instrumenti.

[42] Padomes Pamatlēmums 2003/568/TI (2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā (OV L 192/54, 31.7.2003.).

[43] Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu, par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu (OV C 195, 25.6.1997., 2. lpp.).

(3) Esošais tiesiskais regulējums būtu jāatjaunina un jānostiprina, lai atvieglotu rezultatīvu cīņu pret korupciju visā Savienībā. Šīs direktīvas mērķis ir noteikt krimināltiesību par korupcijas nodarījumiem, ja tie veikti ar nodomu. Nodomu vai personas informētību var izsecināt no objektīviem un faktiskiem apstākļiem. Tā kā šajā direktīvā paredzēts noteikumu minimums, dalībvalstis var brīvi pieņemt vai saglabāt stingrākas krimināltiesību normas attiecībā uz korupcijas nodarījumiem.

(4) Korupcija ir transnacionāla, un tā ietekmē jebkuru sabiedrību un ekonomiku. Pasākumos, kas pieņemti valsts vai Savienības līmenī, būtu jāatzīst šī starptautiskā dimensija. Tāpēc Savienības darbībā būtu jāņem vērā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas biroja (*UNODC*) darbs.

(5) Lai izskaustu korupciju, ir nepieciešami gan preventīvi, gan represīvi mehānismi. Cīņā pret korupciju dalībvalstis tiek mudinātas īstenot plašu novēršanas, likumdošanas un sadarbības pasākumu klāstu. Tā kā korupcija pirmkārt un galvenokārt ir noziedzīgs nodarījums un konkrēti korupcijas gadījumi ir noteikti nacionālajos un starptautiskajos tiesību aktos, nepietiekama godprātība, neatklāti interešu konflikti vai nopietni ētikas noteikumu pārkāpumi var kļūt par koruptīvām darbībām, ja tiem netiek pievērsta uzmanība. Korupcijas novēršana mazina kriminālu represiju nepieciešamību un lielā mērā atvieglo sabiedrības uzticības veicināšanu un civildienesta ierēdņu rīcības pārvaldību. Bieži vien iedarbīgu pretkorupcijas pieeju pamatā ir pasākumi, kas uzlabo pārredzamību, ētiku un godprātību, kā arī regulē tādas jomas kā interešu konflikts, lobēšana un virpuļdurvju efekts". Publisko tiesību subjektiem būtu jātiecas sasniegt augstākos godprātība, pārredzamības un neatkarības standartus, kas ir svarīgs aspekts korupcijas apkarošanā plašākā nozīmē.

(6) Dalībvalstīs būtu jāizveido struktūras vai struktūrvienības, kas specializējas represijās un korupcijas novēršanā. Dalībvalstis var nolemt struktūrai uzticēt gan novēršanas, gan tiesībaizsardzības funkcijas. Lai nodrošinātu šo struktūru rezultatīvu darbību, tām būtu jāatbilst vairākiem nosacījumiem, tostarp tām jābūt neatkarīgām un ar resursiem un pilnvarām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu to uzdevumu pareizu pārvaldību.

(7) ES ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijas (*UNCAC*) līgumslēdzēja puse. Šī konvencija ir visplašākais starptautiskais juridiskais korupcijas apkarošanas instruments, un tā apvieno plašu korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu klāstu. Tajā ir noteikts, ka konvencijas pusēm jāveic likumdošanas un citi pasākumi, lai atzītu par noziedzīgiem nodarījumiem kukuļošanu, nelikumīgu piesavināšanos un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, un jāapsver iespēja veikt likumdošanas vai citus pasākumus, lai noteiktu krimināltatbildību par citām darbībām (piemēram, funkciju ļaunprātīgu izmantošanu, tirgošanos ar ietekmi un nelikumīgu iedzīvošanos). Atbilstīgi saistībām, kuras ietvertas Politiskajā deklarācijā, kas pieņemta 2021. gada ANO Ģenerālās asamblejas īpašajā sesijā pret korupciju, Eiropas Savienībai, cik vien iespējams, būtu jāpārsniedz *UNCAC* prasību minimums un jānosaka papildu pasākumi korupcijas novēršanai un apkarošanai. Šīs direktīvas pamatā ir apsvērumi un paraugprakse, kas izriet no *UNCAC* īstenošanas pārskatīšanas mehānisma.

(8) Ņemot vērā korupcijas draudu attīstību un Savienības un dalībvalstu juridiskās saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, kā arī valstu tiesiskā regulējuma attīstību, korupcijas definēšanu būtu jāturpina tuvināt visās dalībvalstīs, lai tā vispusīgāk aptvertu koruptīvas darbības.

(9) Lai nepieļautu nesodāmību par korupcijas nodarījumiem publiskajā sektorā, ir precīzi jānosaka piemērošanas joma. Pirmkārt, civildienesta ierēdņa jēdzienam būtu jāattiecas arī uz personām, kas strādā starptautiskās organizācijās, to starpā Eiropas Savienības iestādēs, aģentūrās un struktūrās un starptautiskajās tiesās. Tam cita starpā būtu jāattiecas uz personām, kas darbojas kā koleģiālo struktūru locekļi, kas atbild par lēmuma pieņemšanu par apsūdzētās personas vainu tiesas procesā, kā arī personām, kuras saskaņā ar šķīrējtiesas līgumu ir uzaicinātas pieņemt juridiski saistošu lēmumu šķīrējtiesas līguma pušu iesniegtajos strīdos. Otrkārt, daudzi subjekti vai personas mūsdienās pilda sabiedriskas funkcijas, neieņemot oficiālu amatu. Tāpēc civildienesta ierēdņa jēdziens ir definēts tā, lai tas aptvertu visus attiecīgos ierēdņus neatkarīgi no tā, vai tie ir iecelti, ievēlēti vai nodarbināti uz līguma pamata un ieņem oficiālu amatu valsts pārvaldes vai tiesu iestādē, kā arī visas personas, kuras sniedz pakalpojumus un kurām ir piešķirtas publiskas iestādes pilnvaras vai kuras ir pakļautas publisku iestāžu kontrolei vai uzraudzībai saistībā ar šāda pakalpojuma sniegšanu, pat ja tām nav oficiāla amata. Šajā direktīvā definīcija būtu jāattiecina uz personām, kas strādā valstij piederošos un valsts kontrolētos uzņēmumos, kā arī aktīvu pārvaldības fondos un privātos uzņēmumos, kas veic civildienesta funkcijas, un to dibinātām vai uzturētām juridiskām personām. Jebkura persona, kas ieņem amatu likumdošanas iestādē, šīs direktīvas nozīmē ir uzskatāma par civildienesta ierēdni.

(10) Ir jānostiprina tiesiskais regulējums kukuļošanas apkarošanai un jānodrošina tiesībaizsardzība un kriminālvajāšana ar nepieciešamajiem rīkiem. Civildienesta ierēdņu kukuļošanā ir jānošķir divas puses. Aktīva kukuļošana notiek tad, ja persona apsola, piedāvā vai piešķir jebkāda veida priekšrocības, lai ietekmētu civildienesta ierēdni. Pasīva kukuļošana notiek tad, ja civildienesta ierēdnis pieprasa vai saņem šādas priekšrocības, lai rīkotos vai atturētos no rīcības noteiktā veidā. Šajā direktīvā būtu arī jāparedz noteikumu minimums par kukuļošanu un citiem korupcijas veidiem privātajā sektorā, kur tiešie cietušie ir uzņēmumi, kas tiek ietekmēti negodīgi, un kur brīvu konkurenci mazina katrs piedāvātais vai pieņemtais kukulis.

(11) Lai nodrošinātu, ka civildienesta ierēdņi ar nodomu neizmanto līdzekļus citiem mērķiem nevis tiem, kam tie ir paredzēti, ir jāparedz noteikumi par nelikumīgas piesavināšanās nodarījumiem, ko veic civildienesta ierēdņi ar īpašumu, kura pārvaldīšana tiem uzticēta. Lai īstenotu visaptverošu pieeju korupcijas apkarošanai, šīs direktīvas darbības jomā būtu jāiekļauj arī nelikumīga piesavināšanās privātajā sektorā. Lai nelikumīga piesavināšanās būtu noziedzīga, tai būtu jārada priekšrocības civildienesta ierēdnim vai trešai personai.

(12) Par noziedzīgu nodarījumu būtu jāatzīst arī tirgošanās ar ietekmi, kas izriet no to personu koruptīvas rīcības, kuras atrodas vai apgalvo, ka atrodas varas tuvumā un mēģina apmainīties ar solījumiem ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus, pretī saņemot nepamatotas priekšrocības. Noziedzīga nodarījuma sastāva elementiem vajadzētu būt tam, ka kūdītājs sniedz vai apsola sniegt ietekmes tirgotājam nepamatotas priekšrocības, lai nelikumīgi ietekmētu iznākumu vai procesu, kas ir atkarīgs no lēmuma pieņemšanas. Ja šāda rīcība tiek veikta ar nodomu, tā būtu jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu neatkarīgi no tā, vai ietekme tika izdarīta un vai norādītā ietekme sniedz paredzēto rezultātu. Šāds nodarījums neattiecas uz interešu pārstāvības veidu likumīgu izmantošanu, cenšoties leģitīmi ietekmēt valsts lēmumu pieņemšanu, bet neizraisot nepamatotu priekšrocību apmaiņu. Šādi interešu pārstāvības veidi, piemēram, aizstāvība, bieži tiek īstenoti regulētā vidē tieši tāpēc, lai izvairītos no tā, ka pārredzamības trūkuma dēļ tie var kļūt par vārtiem uz korupciju. Izvairīties no pelēkajām zonām un novērst nepamatotu ietekmi var palīdzēt arī labi

funkcionējošu papildu noteikumu ieviešana par interešu konfliktu izpaušanu, virpuļdurvju efektu vai politisko partiju finansēšanu.

(13) Turklāt funkciju ļaunprātīga izmantošana publiskajā sektorā ir jādefinē kā civildienesta ierēdņa bezdarbība, pārkāpjot likumus, lai iegūtu nepamatotu priekšrocību. Lai visaptveroši apkarotu korupciju, šīs direktīvas darbības jomā būtu jāietver arī funkciju ļaunprātīga izmantošana privātajā sektorā.

(14) Tiesvedības kavēšana ir noziedzīgs nodarījums, kas izdarīts, atbalstot korupciju. Tādēļ tiesvedības kavēšana ir jāatzīst par noziedzīgu nodarījumu, kas ietver fiziska spēka lietošanu, draudus vai iebiedēšanu, vai pamudināšanu sniegt nepatiesas liecības vai pierādījumus. Būtu jāietver arī tādas darbības, kas ir iejaukšanās tiesu vai tiesībaizsardzības iestāžu ierēdņu liecību sniegšanā vai pierādījumu iegūšanā, vai oficiālo pienākumu veikšanā. Saskaņā ar *UNCAC* šī direktīva attiecas tikai uz tiesvedības kavēšanu saistībā ar korupcijas nodarījumu.

(15) Korupciju vairo vēlme gūt nepamatotas ekonomiskas un citas priekšrocības. Lai mazinātu indivīdu un noziedzīgu organizāciju stimulu veikt jaunas noziedzīgas darbības un lai atturētu personas no piekrišanas kļūt par īpašuma viltus īpašniekiem, būtu jānosaka kriminālatbildība par iedzīvošanos no korupcijas nodarījumiem. Tam savukārt būtu jāapgrūtina nelikumīgi iegūta īpašuma slēpšana un jāsamazina korupcijas izplatība, kā arī sabiedrībai nodarītais kaitējums. Pārredzamība palīdz kompetentajām iestādēm atklāt iespējamu nelikumīgu iedzīvošanos. Piemēram, jurisdikcijās, kur civildienesta ierēdņiem regulāri jādeklarē savi aktīvi, arī stājoties amatā un pildot pienākumus, iestādes var novērtēt, vai deklarētie aktīvi atbilst deklarētajiem ienākumiem.

(16) Iedzīvošanās noziedzīga nodarījuma pamatā ir noteikumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/1673[44]. Tas ir paredzēts, lai risinātu tās lietas, kurās tiesu vara uzskata, ka korupcijas nodarījums vai nodarījumi nav pierādāmi. Tāpat kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas predikatīvajam nodarījumam, arī pierādīšanas pienākumam ir atšķirīga būtība. Tas nozīmē, ka kriminālprocesā par iedzīvošanās noziedzīgu nodarījumu, izvērtējot, vai īpašums ir iegūts no jebkāda veida noziedzīgas līdzdalības korupcijas nodarījumā un vai persona par to zināja, būtu jāņem vērā katras lietas konkrētie apstākļi, piemēram, tas, ka īpašuma vērtība ir nesamērīga ar apsūdzētās personas likumīgajiem ienākumiem un ka noziedzīgā darbība un īpašuma iegūšana notikusi vienā un tajā pašā laikā. Nevajadzētu iegūt zināšanas par visiem faktiskajiem elementiem vai visiem apstākļiem, kas saistīti ar noziedzīgu līdzdalību, cita starpā par noziedzīga nodarījuma izdarītāja identitāti. Ja persona ir notiesāta par šajā direktīvā definētu noziedzīgu nodarījumu, kompetentās iestādes var atgūt nelikumīgi iegūto īpašumu, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā[45].

(17) Lai atturētu no korupcijas visā Savienībā, dalībvalstīm būtu jānosaka minimālie sankciju veidi un apmēri attiecībā uz šajā direktīvā definētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Maksimālajam ieslodzījuma laikam un citiem sodiem vajadzētu būt pietiekami lieliem, lai atturētu iespējamos likumpārkāpējus un atspoguļotu korupcijas

[44] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām (OV L 284, 12.11.2018., 22. lpp.).

[45] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV L 127/39, 29.4.2014., 39. lpp.).

kaitīgumu un prioritāti, kas kompetentajām iestādēm būtu jāpiešķir šādu nodarījumu apkarošanai. Vienlaikus šiem apmēriem vajadzētu būt samērīgiem ar katra korupcijas nodarījuma smagumu un saskaņotiem ar Savienības un valsts tiesību aktos noteiktajiem kriminālsodu apmēriem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sankcijas tiek īstenotas tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai atturētu no šādu nodarījumu izdarīšanas. Ja dalībvalstis apsver iespēju piespriest atliktu vai nosacītu sodu, pirmstermiņa atbrīvošanu, atbrīvošanu pret galvojumu vai apžēlošanu personām, kas notiesātas par kādu no šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, tiesu iestādēm vajadzētu būt iespējai ņemt vērā cita starpā attiecīgo noziedzīgo nodarījumu smagumu.

(18) Šī direktīva neskar disciplināro pasākumu vai sankciju, kam nav krimināltiesiska rakstura, piemēram, administratīvo sankciju, pienācīgu un rezultatīvu piemērošanu. Sankcijas, ko nevar pielīdzināt kriminālsodiem, kuri piemēroti konkrētajai personai par to pašu darbību, var ņemt vērā, nosakot minētajai personai sodu par noziedzīgu nodarījumu, kurš definēts šajā direktīvā. Attiecībā uz sankcijām, kam ir krimināltiesisks raksturs, būtu pilnībā jāievēro princips netiesāt vai nesodīt divreiz krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu (*ne bis in idem*).

(19) Kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai papildus ieslodzījumam vai kā alternatīvu tam noteikt sankcijas vai pasākumus, kam ne vienmēr ir krimināltiesisks raksturs, piemēram, pagaidu vai pastāvīgu aizliegumu ieņemt valsts amatu vai piedalīties publiskā iepirkumā. Šādiem pasākumiem ir vispārēja atturoša iedarbība, un tie var samazināt notiesāto likumpārkāpēju atkārtotus pārkāpumus. Dalībvalstīm būtu arī jāapsver iespēja noteikt procedūras tāda civildienesta ierēdņa atstādināšanai no amata vai pagaidu pārcelšanai citā amatā, kurš ir apsūdzēts šajā direktīvā minētā noziedzīgā nodarījumā, paturot prātā vajadzību ievērot nevainīguma prezumpcijas principu un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

(20) Juridiskām personām nevajadzētu būt iespējai izvairīties no atbildības, izmantojot starpniekus, arī saistītās juridiskās personas, lai tās vārdā piedāvātu, apsolītu vai dotu kukuli civildienesta ierēdnim. Turklāt naudas sodi juridiskām personām būtu jāaprēķina, ņemot vērā visu ar likumpārkāpēju saistīto juridisko personu, to starpā mātesuzņēmumu, meitasuzņēmumu, saistīto trastu, kā arī līdzīgu vai salīdzināmu juridisko personu apgrozījumu pasaulē.

(21) Ja nodarījums veikts noziedzīgas organizācijas ietvaros Padomes Pamatlēmuma 2008/841/TI nozīmē[46] vai noziedzīga nodarījuma izdarītājs ir ļaunprātīgi izmantojis savu stāvokli, lai korupcija varētu notikt, dalībvalstīm būtu jāparedz atbildību pastiprinoši apstākļi saskaņā ar šo valstu tiesību sistēmās ietvertiem piemērojamiem noteikumiem. Ievērojot tiesu iestāžu rīcības brīvību, šiem atbildību pastiprinošajiem apstākļiem būtu jāļauj tiesu iestādēm ņemt vērā plašāku kaitējumu sabiedrībai, piemēram, organizētu grupu, politisko partiju vai personu, kas ieņem sabiedriski atbildīgus amatus, izdarītu korupciju. Dalībvalstīm nevajadzētu būt pienākumam paredzēt kādu no šajā direktīvā iekļautajiem atbildību pastiprinošajiem apstākļiem, ja šie apstākļi ir sodāmi kā atsevišķi noziedzīgi nodarījumi ar bargākām sankcijām.

(22) Korupcijai, no kuras labumu gūst trešā valsts, ir īpaši kaitīga ietekme uz dalībvalstu un Savienības demokrātiskajām institūcijām un politisko dzīvi. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāparedz atbildību pastiprinošs apstāklis, lai aptvertu šādas situācijas. Šādam atbildību pastiprinošam apstāklim būtu jāattiecas uz tādiem korupcijas nodarījumiem kā kukuļošana vai tirgošanās ar ietekmi, kas izdarīti, lai radītu priekšrocības trešai valstij,

[46] Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp.).

piemēram, mainītu valsts lēmumu pieņemšanu, lai pieņemtu trešai valstij labvēlīgu lēmumu.

(23) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai valsts tiesību aktos tiktu noteikti atbildību mīkstinoši apstākļi saistībā ar nodarījumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva. Ievērojot tiesu iestāžu rīcības brīvību, šiem apstākļiem būtu jāattiecas uz gadījumiem, kad likumpārkāpēji sniedz informāciju vai citādi sadarbojas ar iestādēm. Arī tad, ja juridiskās personas ir ieviesušas iedarbīgas iekšējās kontroles, ētikas un atbilstības programmas, vajadzētu būt iespējai šīs darbības atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli. Jāapsver arī mazākas sankcijas, ja, atklājot nodarījumu, juridiska persona ātri atklāj informāciju un veic korektīvus pasākumus. Jebkurā gadījumā tiesneša vai tiesas ziņā būtu jāatstāj lēmums par sankcijas faktisko apmēru, ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus.

(24) Parlamenta deputātiem un citiem civildienesta ierēdņiem var būt imunitāte vai tiesiskā aizsardzība pret izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, kas palīdz stiprināt viņu neatkarību, aizsargājot viņus pret nepamatotām sūdzībām, jo īpaši saistībā ar viedokļiem vai balsojumiem, kas izteikti, pildot funkcijas. Tomēr šāda imunitāte var kavēt korupcijas nodarījumu rezultatīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, cita starpā ietekmējot citu personu, kurām nav imunitātes un kuras, iespējams, ir piedalījušās nodarījumā, atklāšanu un izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Turklāt imunitātes piemērošana bez atbilstošām procedūrām imunitātes atcelšanai gadījumos, kad ir pamats aizdomām par līdzdalību noziedzīgās darbībās, grauj publisko iestāžu uzticamību. Tāpēc vajadzētu būt pareizam līdzsvaram starp jebkādu imunitāti vai jurisdikcijas privilēģijām, kas civildienesta ierēdņiem tiek piešķirtas par darbībām, kuras veiktas, pildot funkcijas, un iespēju rezultatīvi izmeklēt korupcijas nodarījumus, veikt kriminālvajāšanu un pieņemt lēmumus par tiem.

(25) Lai palielinātu uzticēšanos prokuratūras dienestiem, vienlaikus mazinot korupcijas uztveri dalībvalstīs, valsts tiesību aktos paredzētā rīcības brīvība neveikt personu kriminālvajāšanu saistībā ar šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, pamatojoties uz iespēju, būtu jāizmanto saskaņā ar skaidriem noteikumiem, kritērijiem un garantiju, veicot pienācīgu iekšējo apspriešanos, kā arī ar mērķi atturēt no korupcijas nodarījumu izdarīšanas un veicinot tiesvedības procesa rezultativitāti.

(26) Ņemot vērā noziedzīga nodarījuma izdarītāju un noziedzīgās darbībās iegūtu līdzekļu mobilitāti, kā arī kompleksās pārrobežu izmeklēšanas, kas ir nepieciešamas korupcijas apkarošanai, visām dalībvalstīm būtu jānosaka sava jurisdikcija, lai kompetentās iestādes varētu izmeklēt šādus noziedzīgus nodarījumus un sākt kriminālvajāšanu pietiekami lielā skaitā gadījumu, cita starpā tad, ja nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā. Veicot šo pienākumu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka jurisdikcija tiek noteikta arī situācijās, kad nodarījums ir izdarīts, izmantojot informācijas sistēmu, ko izmanto to teritorijā, neatkarīgi no tā, vai šī tehnoloģija atrodas to teritorijā vai nē.

(27) Lai nodrošinātu, ka kompetentajām iestādēm ir pietiekami daudz laika sarežģītas izmeklēšanas un kriminālvajāšanas veikšanai, šajā direktīvā ir paredzēts minimālais noilguma laikposms, kas ļauj atklāt, izmeklēt korupcijas nodarījumus un veikt kriminālvajāšanu, kā arī pieņemt tiesas lēmumu par tiem pietiekami ilgā laikā pēc šādu nodarījumu izdarīšanas, neskarot tās dalībvalstis, kuras nenosaka noilguma laikposmus izmeklēšanai, kriminālvajāšanai un izpildei.

(28) Korupcijas nodarījumi ir grūti identificējama un izmeklējama noziedzīgu nodarījumu kategorija, jo tie pārsvarā notiek, divām vai vairākām ieinteresētajā, pusēm rīkojoties

sazvērnieciski, un tajos nav tūlītēja un acīm redzama cietušā, kas varētu sūdzēties. Tāpēc liela daļa korupcijas noziegumu paliek neatklāti, un noziedzīga nodarījuma dalībnieki var gūt labumu no korupcijas ienākumiem. Jo ilgāks laiks nepieciešams korupcijas nodarījuma atklāšanai, jo grūtāk ir atklāt pierādījumus. Tāpēc būtu jānodrošina, ka tiesībaizsardzības iestādēm un prokuroriem ir piemēroti izmeklēšanas rīki, lai savāktu attiecīgus pierādījumus par korupcijas nodarījumiem, kas bieži skar vairāk nekā vienu dalībvalsti. Turklāt dalībvalstīm, cieši sadarbojoties ar Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*CEPOL*), būtu jānodrošina pietiekama apmācība arī par izmeklēšanas rīku izmantošanu, lai sekmīgi veiktu tiesvedību, kā arī par korupcijas ienākumu atklāšanu un kvantitatīvu noteikšanu saistībā ar iesaldēšanu un konfiskāciju. Turklāt šī direktīva atvieglo informācijas un pierādījumu vākšanu, nosakot likumpārkāpējiem atbildību mīkstinošus apstākļus, ja tie palīdz iestādēm.

(29) Personas, kas ziņo kompetentajām iestādēm informāciju par notikušiem, notiekošiem vai plānotiem korupcijas gadījumiem, ko tās ieguvušas, veicot savu darbu, riskē ciest no atriebības šajā saistībā. Šādi trauksmes cēlēju ziņojumi var uzlabot izpildi, ļaujot kompetentajām iestādēm rezultatīvi novērst un atklāt korupciju, kā arī veikt kriminālvajāšanu. Ņemot vērā sabiedrības intereses aizsargāt publiskās un privātās iestādes no šādām darbībām un uzlabot pārredzamību, labu pārvaldību un pārskatatbildību, ir jānodrošina, lai tiktu ieviesti iedarbīgi pasākumi, kas ļautu trauksmes cēlējiem izmantot konfidenciālus kanālus, brīdināt kompetentās iestādes un lai viņi būtu aizsargāti no atriebības. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937[47] attiecas uz ziņojumiem par pārkāpumiem, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, kā minēts Līguma 325. pantā un kā sīkāk norādīts attiecīgajos Savienības pasākumos, un tādējādi to piemēro ziņošanai par visiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/1371[48] darbības jomā. Attiecībā uz šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem Direktīvas (ES) 2019/1937 darbības jomā būtu jāiekļauj ziņošana par šādiem nodarījumiem un to personu aizsardzība, kas ziņo par šādiem nodarījumiem saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem. Papildus saistībām, kas izriet no Direktīvas (ES) 2019/1937, kompetentajām valsts iestādēm būtu jānodrošina, ka personām, kas sniedz pierādījumus vai citādi sadarbojas kriminālizmeklēšanā, kriminālprocesa ietvaros tiek sniegta nepieciešamā aizsardzība, atbalsts un palīdzība.

(30) Neatkarīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir izšķirīga nozīme mūsu demokrātiju sekmīgā darbībā, un tām ir būtiska loma to kopīgo vērtību uzturēšanā, uz kurām ir balstīta ES. Tās darbojas kā svarīgi uzraugi, pievēršot uzmanību tiesiskuma apdraudējumiem, palīdzot saukt pie atbildības pie varas esošās personas un nodrošināt pamattiesību ievērošanu. Dalībvalstīm būtu jāveicina pilsoniskās sabiedrības līdzdalība korupcijas novēršanas pasākumos.

(31) Mediju plurālisms un brīvība ir galvenie tiesiskuma, demokrātiskas atbildības, vienlīdzības un korupcijas apkarošanas veicinātāji. Liela nozīme valsts pārvaldes kontrolē, iespējamu korupcijas un godprātības pārkāpumu atklāšanā, izpratnes veicināšanā un godprātības veicināšanā ir neatkarīgiem un plurālistiskiem medijiem, jo īpaši pētnieciskajai žurnālistikai. Dalībvalstīm ir pienākums garantēt žurnālistiem labvēlīgu vidi, aizsargāt viņu drošību un proaktīvi veicināt mediju brīvību un

[47] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV L 305, 26.11.2019.).

[48] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

plurālismu. Komisijas ieteikumā par žurnālistu aizsardzību, drošību un pilnvērtīgām iespējām[49], kā arī direktīvas priekšlikumā[50] un Komisijas ieteikumā[51] par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību") ir ietverti svarīgi aizsardzības pasākumi un standarti, lai nodrošinātu, ka žurnālisti, cilvēktiesību aizstāvji un citi var netraucēti pildīt savu uzdevumu.

(32) Dalībvalstīm būtu jāvāc un jāpublicē dati par šīs direktīvas piemērošanu, ko Komisija var analizēt un izmantot saistībā ar direktīvas uzraudzību, īstenošanu un izvērtēšanu, kā arī saistībā ar jebkura tiesiskuma rīka, piemēram, gada ziņojuma par tiesiskumu, izmantošanu.

(33) Lai iedarbīgi apkarotu korupciju, ļoti svarīga ir efektīva informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par korupcijas nodarījumu novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Dalībvalstīm būtu jānodrošina rezultatīva un savlaicīga informācijas apmaiņa saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem. Šai direktīvai, kuras mērķis ir noteikt korupcijas nodarījumu vienotas definīcijas, vajadzētu būt etalonam informācijas apmaiņai un sadarbībai starp kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām (ES) XX/2023[52], (ES) 2019/1153[53], (ES) 2016/681[54], Eiropas Parlamenta

[49] Komisijas Ieteikums (2021. gada 16. septembris) par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā, C(2021) 6650 final.

[50] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību"), COM(2022) 177 final.

[51] Komisijas Ieteikums par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību"), C(2022) 2428 final.

[52] Sk. priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2006/960/TI, COM(2021) 782 final.

[53] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1153 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 2000/642/TI (OV L 186, 11.7.2019., 122. lpp.).

[54] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/681 (2016. gada 27. aprīlis) par pasažieru datu reģistra (PDR) datu izmantošanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem (OV L 119, 4.5.2016., 132. lpp.), II pielikuma 6. punkts.

un Padomes Regulām (ES) 2018/1240[55], (ES) 2018/1862[56] un (ES) 603/2013[57], kā arī Padomes Lēmumu 2008/633/TI[58].

(34) Korupcija ir transversāla problēma, savukārt neaizsargātība dažādās nozarēs atšķiras, tāpat kā piemērotākais veids, kā to novērst. Tāpēc dalībvalstīm būtu regulāri jāveic novērtējums, lai noteiktu nozares, kuras ir visvairāk pakļautas korupcijas riskam, un jāizstrādā riska pārvaldības plāni, lai novērstu galvenos riskus noteiktajās nozarēs, cita starpā vismaz reizi gadā organizējot izpratnes veicināšanas pasākumus, kas pielāgoti noteikto nozaru īpatnībām. Dalībvalstis, kurās ir ieviestas plašas valsts korupcijas apkarošanas stratēģijas, var arī izvēlēties tajā iekļaut savus riska novērtējumus un riska pārvaldības plānus, ja vien riski tiek novērtēti un pasākumi tiek regulāri pārskatīti. Piemēram, ieguldītājiem paredzētas sistēmas uzturēšanās atļaujas iegūšanai ir viena no nozarēm, kurās pastāv augsts korupcijas risks[59], un tādēļ tās būtu jāiekļauj to nozaru novērtējumos, kuras ir visvairāk pakļautas korupcijas riskam, un apmācībās, kas jāvada dalībvalstīm, kā paredzēts šajā direktīvā.

(35) Lai nodrošinātu Savienības un valstu finanšu interešu līdzvērtīgu aizsardzības līmeni, Direktīvas (ES) 2017/1371[60] noteikumi būtu jāsaskaņo ar šīs direktīvas noteikumiem. Šajā nolūkā noteikumiem, ko piemēro noziedzīgiem nodarījumiem, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, attiecībā uz sankcijām, atbildību pastiprinošiem un atbildību mīkstinošiem apstākļiem un noilguma laikposmiem vajadzētu būt līdzvērtīgiem šajā direktīvā noteiktajiem.

(36) Šīs direktīvas īstenošanai būtu jānodrošina Savienības finanšu interešu aizsardzības līmenis, kas ir līdzvērtīgs valstu finanšu interešu aizsardzībai.

(37) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, visās dalībvalstīs par korupciju piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus krimināLsodus, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka šīs direktīvas tvēruma un iedarbības dēļ šo mērķi var

---

[55] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624(EU) un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.), pielikuma 7. punkts.

[56] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1862 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES (OV L 312, 7.12.2018., 56. lpp.). Atsauce uz korupciju ir netieši ietverta Padomes lēmumā par *SIS II*, ierobežojot tā darbības jomu ar atsauci uz Eiropas apcietināšanas orderi, piemēram, 8. pantā.

[57] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 603/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (OV L 180, 29.6.2013., 1. lpp.).

[58] Padomes Lēmums 2008/633/TI (2008. gada 23. jūnijs) par izraudzīto dalībvalstu iestāžu un Eiropola piekļuvi Vīzu informācijas sistēmai (*VIS*) konsultāciju nolūkos, lai novērstu, atklātu un izmeklētu teroristu nodarījumus un citus smagus noziedzīgus nodarījumus (OV L 218, 13.8.2008., 129. lpp.). Atsauce uz korupciju ir netieši ietverta Padomes lēmumā par *VIS* tiesībaizsardzības iestādēm, ierobežojot tā darbības jomu ar atsauci uz Eiropas apcietināšanas orderi 6. apsvērumā.

[59] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ieguldītājiem paredzētas sistēmas pilsonības un uzturēšanās atļaujas iegūšanai Eiropas Savienībā", 23.1.2019., COM(2019) 12 final.

[60] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(38) Paredzētās atturošās iedarbības panākšanā, piemērojot krimināltiesībās paredzētas sankcijas, ir jāievēro īpaša piesardzība no pamattiesību viedokļa. Šajā direktīvā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("harta"), un jo īpaši tiesības uz brīvību un drošību, tiesības uz personas datu aizsardzību, brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, likumības un noziedzīgu nodarījumu un sankciju samērīguma, kā arī *ne bis in idem* princips.

(39) [Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

UN/VAI

(40) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.]

(41) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro. Pamatlēmums 2003/568/TI joprojām ir saistošs un piemērojams Dānijā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Ar šo direktīvu nosaka noteikumu minimumu attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu korupcijas jomā, kā arī pasākumus labākai korupcijas novēršanai un apkarošanai.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "korupcijas novēršana" nozīmē korupcijas cēloņu un apstākļu atklāšanu un novēršanu, izstrādājot un ieviešot piemērotu pasākumu sistēmu, kā arī atturēšanu no darbībām, kas saistītas ar korupciju;

2) "īpašums" ir jebkāda veida līdzekļi vai aktīvi neatkarīgi no tā, vai tie ir ķermeniski vai bezķermeniski, kustami vai nekustami, taustāmi vai netaustāmi, un juridiskie dokumenti vai instrumenti jebkādā veidā, tai skaitā elektroniskā vai digitālā veidā, kas apliecina īpašumtiesības vai daļu šādos aktīvos;

3) "civildienesta ierēdnis" ir

(a) Savienības ierēdnis vai valsts ierēdnis no dalībvalsts un valsts ierēdnis no trešās valsts;

(b) jebkura cita persona, kas norīkota un pilda civildienesta funkcijas dalībvalstīs vai trešās valstīs, starptautiskā organizācijā vai starptautiskā tiesā;

4) "Savienības ierēdnis" ir persona:

(a) kas ir Savienības iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras loceklis, un šādu struktūru darbinieki tiek pielīdzināti Savienības ierēdņiem;

(b) kas ir ierēdnis vai cits darbinieks, ko Savienība nodarbina uz līguma pamata Civildienesta noteikumu un Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības, kā noteikts Padomes Regulā (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ("Civildienesta noteikumi"), nozīmē;

(c) ko uz Savienību norīkojusi dalībvalsts vai jebkāda publiska vai privāta struktūra un kas veic funkcijas, kuras ir līdzvērtīgas tām, ko veic Savienības ierēdņi vai pārējie darbinieki;

5) "valsts ierēdnis" ir jebkura persona, kas ieņem amatu izpildvaras, administratīvā vai tiesu iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, neatkarīgi no tā, vai tā ir iecelta vai ievēlēta pastāvīgi vai uz laiku, vai tā ir algota vai nealgota, neatkarīgi no šīs personas darba stāža. Jebkura persona, kas ieņem amatu likumdošanas iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, šīs direktīvas nozīmē ir uzskatāma par valsts ierēdni;

6) "pienākumu nepildīšana" attiecas vismaz uz nelojālu rīcību, ko veido likumā noteikto pienākumu nepildīšana vai attiecīgi to profesionālo noteikumu un norādījumu nepildīšana, kuri attiecas uz tās personas darbu, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai strādā tajā;

7) "juridiska persona" ir jebkurš subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir juridiskās personas statuss, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un izņemot publiskas starptautiskās organizācijas;

8) "augsta līmeņa ierēdņi" ir valstu vadītāji, centrālās un reģionālās valdības vadītāji, centrālās un reģionālās valdības locekļi, kā arī citas politiski ieceltas personas, kas ieņem augsta līmeņa valsts amatus, piemēram, ministru vietnieki, valsts sekretāri, ministra biroja vadītāji un locekļi un augstākie politiskie ierēdņi, kā arī parlamenta palātu locekļi, augstāko tiesu, piemēram, Konstitucionālās tiesas un Augstākās tiesas, locekļi, un augstāko revīzijas iestāžu locekļi.

3. pants
Korupcijas novēršana

1. Dalībvalstis veic piemērotus pasākumus, piemēram, informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas un pētniecības un izglītības programmas, lai veicinātu sabiedrības izpratni par korupcijas kaitīgumu un kopumā samazinātu izdarīto korupcijas nodarījumu skaitu, kā arī korupcijas risku.

2. Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu visaugstāko pārredzamības un atbildības pakāpi valsts pārvaldē un valsts lēmumu pieņemšanā, lai novērstu korupciju.

3. Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir pieejami galvenie novēršanas rīki, piemēram, atvērta piekļuve sabiedrībai interesējošai informācijai, lietderīgi noteikumi par interešu konfliktu izpaušanu un pārvaldību publiskajā sektorā,

lietderīgi noteikumi par civildienesta ierēdņu aktīvu izpaušanu un pārbaudi un lietderīgi noteikumi, kas regulē privātā un publiskā sektora mijiedarbību.

4. Dalībvalstis pieņem visaptverošus un atjauninātus pasākumus korupcijas novēršanai gan publiskajā, gan privātajā sektorā, kas pielāgoti darbības jomas konkrētajiem riskiem. Šādi pasākumi ietver vismaz darbības godprātības stiprināšanai un korupcijas iespēju novēršanai attiecībā uz:

   (a) augsta līmeņa ierēdņiem;

   (b) tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu darbiniekiem, cita starpā pasākumus, kas saistīti ar viņu iecelšanu un rīcību, nodrošinot atbilstošu atalgojumu un taisnīgas atalgojuma skalas.

5. Dalībvalstis regulāri veic novērtējumu, lai noteiktu nozares, kuras ir visvairāk pakļautas korupcijas riskam.

   Pēc minētā novērtējuma dalībvalstis rīkojas šādi:

   (a) organizē izpratnes veicināšanas pasākumus, kas pielāgoti noteikto nozaru specifikai, cita starpā ētikas jomā; un

   (b) izstrādā plānus galveno risku novēršanai noteiktajās nozarēs.

6. Attiecīgā gadījumā dalībvalstis veic pasākumus, lai veicinātu pilsoniskās sabiedrības, nevalstisko organizāciju un kopienas organizāciju līdzdalību korupcijas novēršanas pasākumos.

4. pants

Specializētās struktūras

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka darbojas viena vai vairākas struktūras vai organizācijas struktūrvienības, kas specializējas korupcijas novēršanā.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka darbojas viena vai vairākas struktūras vai organizācijas struktūrvienības, kas specializējas korupcijas apkarošanā.

3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 1. un 2. punktā minētā struktūra vai struktūras, organizācijas struktūrvienība vai struktūrvienības:

   (a) ir funkcionāli neatkarīgas no valdības un tām ir pietiekams skaits kvalificētu darbinieku un finanšu, tehniskie un tehnoloģiskie resursi, kā arī pilnvaras un rīki, kas nepieciešami to uzdevumu pareizas veikšanas nodrošināšanai;

   (b) ir zināmas sabiedrībai;

   (c) nodrošina publisku piekļuvi attiecīgai informācijai par savu darbību veikšanu, pienācīgi ievērojot personas datu aizsardzību un izmeklēšanas konfidencialitāti;

   (d) darbojas un pieņem lēmumus saskaņā ar likumā noteiktām pārskatāmām procedūrām, tādējādi nodrošinot godprātību un atbildību.

5. pants

Resursi

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts iestādes, kas ir kompetentas šajā direktīvā minēto noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā, kriminālvajāšanā vai iztiesāšanā, tiek pastāvīgi nodrošinātas ar pietiekamu skaitu kvalificētu darbinieku un nepieciešamajiem finanšu, tehniskajiem un tehnoloģiskajiem resursiem, lai rezultatīvi pildītu savas funkcijas, kas saistītas ar šīs direktīvas īstenošanu.

6. pants
Apmācība

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošus resursus un apmācību tās valsts ierēdņiem, lai tie spētu identificēt dažādus korupcijas veidus un korupcijas riskus, kas var rasties, pildot to pienākumus, un savlaicīgi un atbilstoši reaģēt uz jebkuru aizdomīgu darbību.

2. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošus resursus un regulāru specializētu apmācību korupcijas apkarošanas jomā saviem tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu darbiniekiem, kā arī to iestāžu darbiniekiem, kuru uzdevums ir veikt krimināllizmeklēšanu un kriminālprocesu par nodarījumiem, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā.

7. pants

Kukuļošana publiskajā sektorā

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu:

a) jebkāda veida priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana civildienesta ierēdnim šā ierēdņa vai trešās personas labā, lai civildienesta ierēdnis rīkotos vai atturētos no rīcības, pildot savus pienākumus vai funkcijas (aktīva kukuļošana);

b) jebkāda veida priekšrocību tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai šādas priekšrocības solīšana civildienesta ierēdnim šā ierēdņa vai trešās personas labā, lai valsts ierēdnis rīkotos vai atturētos no rīcības, pildot savus pienākumus vai funkcijas (pasīva kukuļošana).

8. pants

Kukuļošana privātajā sektorā

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu, veicot saimnieciskas darbības, finanšu darbības, uzņēmējdarbības vai komerciālas darbības:

a) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, lai šī persona rīkotos vai atturētos no rīcības, nepildot savus pienākumus (aktīva kukuļošana);

b) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai šādu priekšrocību solīšana personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, lai šī persona rīkotos vai atturētos no rīcības, nepildot savus pienākumus (pasīva kukuļošana).

9. pants

Nelikumīga piesavināšanās

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu:

a) civildienesta ierēdņa veikta īpašuma, kura pārvaldīšana tieši vai netieši tam uzticēta, ieguldīšana, izmaksāšana, piesavināšanās vai izmantošana pretēji paredzētajam mērķim;

b) personas, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, veikta īpašuma, kura pārvaldīšana tieši vai netieši tai uzticēta, ieguldīšana, izmaksāšana, piesavināšanās vai izmantošana pretēji paredzētajam mērķim, veicot saimniecisku darbību, finanšu darbību, uzņēmējdarbību vai komerciālu darbību.

10. pants

Tirgošanās ar ietekmi

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu:

   (a) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana tieši vai pastarpināti personai vai trešai personai, lai šī persona varētu īstenot reālu vai šķietamu ietekmi, lai gūtu nepamatotas priekšrocības no civildienesta ierēdņa;

   (b) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai šādu priekšrocību solīšana personai vai trešai personai, lai šī persona īstenotu reālu vai šķietamu ietekmi, lai iegūtu nepamatotas priekšrocības no civildienesta ierēdņa.

2. Lai 1. punktā minētā darbība būtu sodāma kā noziedzīgs nodarījums, nav nozīmes tam, vai ietekme tiek izdarīta vai nē, un tam, vai šķietamā ietekme ir sniegusi rezultātu vai nē.

11. pants

Funkciju ļaunprātīga izmantošana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu:

1) civildienesta ierēdnis, pildot savas funkcijas, rīkojas vai nerīkojas, pārkāpjot likumus, lai gūtu nepamatotas priekšrocības šim ierēdnim vai trešai personai;

2) persona, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, rīkojas vai nerīkojas, nepildot savus pienākumus, veicot saimniecisku darbību, finanšu darbību,

uzņēmējdarbību vai komerciālu darbību, lai iegūtu nepamatotu priekšrocību šai personai vai trešai personai.

12. pants

Tiesvedības kavēšana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu:

1) tieši vai pastarpināti izmantots fizisks spēks, draudi vai iebiedēšana, vai solītas, piedāvātas vai piešķirtas priekšrocības, lai mudinātu sniegt nepatiesas liecības vai iejauktos liecību sniegšanā vai pierādījumu iegūšanā tiesvedībā par jebkuru 7.–11., 13. un 14. pantā minēto nodarījumu;

2) tieši vai pastarpināti izmantots fizisks spēks, draudi vai iebiedēšana, lai iejauktos oficiālu pienākumu pildīšanā, ko veic persona, kas ieņem amatu tiesu vai tiesībaizsardzības iestādē, saistībā ar kādu no 7.–11., 13. un 14. pantā minētajiem nodarījumiem.

13. pants

Iedzīvošanās no korupcijas nodarījumiem

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka civildienesta ierēdņa veikta tāda īpašuma iegūšana, glabāšana vai izmantošana ar nodomu, par kuru šis ierēdnis zina, ka tas ir iegūts no kāda no 7.–12. un 14. pantā minēta nodarījuma, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, neatkarīgi no tā, vai šis ierēdnis bija iesaistīta šī nodarījuma izdarīšanā.

14. pants
Kūdīšana, palīdzēšana, atbalstīšana un mēģinājums

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kūdīšana izdarīt 7.–13. pantā minētos nodarījumus, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka palīdzēšana un atbalstīšana, lai izdarītu 7.–13. pantā minētu nodarījumu, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.

3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par mēģinājumu izdarīt jebkuru no 9. pantā un 11.–13. pantā minētajiem nodarījumiem ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu.

15. pants

Sodi un pasākumi fiziskām personām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 7.–14. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir paredzēti iedarbīgi, samērīgi un atturoši krimināsodi.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

a) par 7. un 12. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem soda ar brīvības atņemšanu, kuras maksimālais ilgums ir vismaz seši gadi;

b) par 8.–11. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem soda ar brīvības atņemšanu, kuras maksimālais ilgums ir vismaz pieci gadi; un

c) par 13. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem soda ar brīvības atņemšanu, kuras maksimālais ilgums ir vismaz četri gadi.

3. Ja noziedzīgais nodarījums, kas minēts 9. pantā, ietver kaitējumu, kas ir mazāks par 10 000 EUR, vai labumu, kas ir mazāka par 10 000 EUR, dalībvalstis var paredzēt sankcijas, kas nav krimināls ods.

4. Neskarot 1.–3. punktu, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka fiziskām personām, kuras ir notiesātas par kāda no šīs direktīvas 7.–14. pantā minēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kompetentā iestāde var piemērot sankcijas vai pasākumus, kam ne vienmēr ir krimināltiesisks raksturs, to starpā:

(a) naudas sodus;

(b) atstādināšanu no valsts amata, atstādināšanu uz laiku vai pagaidu pārcelšanu citā amatā;

(c) aizliegumu

i) ieņemt valsts amatu;

ii) pildīt civildienesta funkcijas;

iii) ieņemt amatu juridiskā personā, kas pilnīgi vai daļēji pieder dalībvalstij;

iv) veikt komercdarbību, saistībā ar kuru tika izdarīts pārkāpums;

d) izmantot tiesības kandidēt vēlēšanās samērīgi ar izdarītā nodarījuma smagumu; un

e) izmantot atļaujas vai pilnvaras veikt darbības, saistībā ar kurām tika izdarīts nodarījums;

(f) piekļūt publiskajam finansējumam, tajā skaitā iepirkuma procedūrām, dotācijām un koncesijām.

16. pants

Juridisku personu atbildība

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par jebkuru no 7.–14. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūrvienības daļa, izdarījusi jebkura fiziska persona, kurai ir vadošs amats juridiskajā personā, pamatojoties uz kādu no šādām tiesībām:

(a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu;

(b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā vai

(c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskās personas iekšienē.

2. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas veiktās uzraudzības vai kontroles trūkuma dēļ bijis iespējams, ka attiecīgās juridiskās personas labā tiek

izdarīts noziedzīgs nodarījums, kas minēts 7.–14. pantā, tai skaitā, ja to izdara persona, kas ir 1. punktā minētās personas pakļautībā.

3. Juridisko personu atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālvajāšanu pret fiziskām personām, kuras ir 7.–14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu izdarītājas, kūdītājas vai līdzdalībnieces.

17. pants

Sankcijas juridiskām personām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridiskai personai, ko sauc pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem saskaņā ar 16. pantu, ir piemērojamas iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskām personām, ko sauc pie atbildības saskaņā ar 16. pantu, piemērojamās sankcijas vai pasākumi ir šādi:

(a) kriminālsodi vai cita veida sodi, kuru maksimālais apmērs nav mazāks par pieciem procentiem no attiecīgās juridiskās personas, tai skaitā saistīto struktūrvienību, kopējā apgrozījumā pasaulē gadā pirms lēmuma par naudas sodu pieņemšanas;

(b) tiesību liegšana minētajai juridiskajai personai saņemt valsts pabalstu vai atbalstu;

(c) pagaidu vai pastāvīga izslēgšana no publiskā iepirkuma procedūrām;

(d) pagaidu vai pastāvīgs aizliegums minētajai juridiskajai personai veikt komercdarbību;

(e) aizliegums izmantot atļaujas vai pilnvaras veikt darbības, saistībā ar kurām tika izdarīts nodarījums;

(f) publisku iestāžu iespēja anulēt vai lauzt ar attiecīgo juridisko personu noslēgto līgumu, saistībā ar kuru tika izdarīts nodarījums;

(g) minētās juridiskās personas pakļaušana tiesas uzraudzībai;

(h) attiecīgās juridiskās personas likvidēšana ar tiesas lēmumu un

(i) īslaicīga vai pastāvīga to uzņēmumu slēgšana, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

18. pants
Atbildību pastiprinoši un atbildību mīkstinoši apstākļi

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz 7.–14. pantā minētajiem nodarījumiem par atbildību pastiprinošiem apstākļiem ir uzskatāmi šādi apstākļi:

(a) likumpārkāpējs ir augsta līmeņa ierēdnis;

(b) likumpārkāpējs iepriekš ir bijis sodīts par noziedzīgu nodarījumu, kas minēts 7.–14. pantā;

(c) likumpārkāpējs ir guvis būtisku labumu vai nodarījums ir radījis būtisku kaitējumu;

(d) likumpārkāpējs ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu trešās valsts labā;

(e) likumpārkāpējs veic izmeklēšanas, kriminālvajāšanas vai iztiesāšanas funkcijas;

(f) nodarījums izdarīts noziedzīgas organizācijas ietvaros Pamatlēmuma 2008/841/TI nozīmē; un

(g) likumpārkāpējs ir atbildīgais subjekts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849[61] 2. panta nozīmē vai atbildīgā subjekta darbinieks, vai viņam ir pilnvaras atsevišķi vai kā atbildīgā subjekta struktūras daļai pārstāvēt šo subjektu vai pilnvaras pieņemt lēmumus šā subjekta vārdā vai īstenot kontroli atbildīgajā subjektā, un ir izdarījis nodarījumu, veicot savas profesionālās darbības.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz 7.–14. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem par atbildību mīkstinošiem apstākļiem ir uzskatāmi šādi apstākļi:

(a) likumpārkāpējs kompetentajām iestādēm sniedz informāciju, ko tās citādi nebūtu varējušas iegūt, palīdzot tām

i) identificēt vai saukt pie atbildības pārējos likumpārkāpējus vai

ii) atrast pierādījumus;

(b) ja likumpārkāpējs ir juridiska persona un tā ir ieviesusi iedarbīgas iekšējās kontroles, ētikas izpratnes un atbilstības programmas, lai novērstu korupciju pirms vai pēc nodarījuma izdarīšanas; un

(c) ja likumpārkāpējs ir juridiska persona un pēc nodarījuma atklāšanas tā ir ātri un brīvprātīgi paziņojusi par nodarījumu kompetentajām iestādēm un veikusi korektīvus pasākumus.

19. pants

Imunitāte vai privilēģijas attiecībā uz korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts ierēdņiem par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem piešķirtās privilēģijas vai imunitāti attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu var atcelt, izmantojot objektīvu, taisnīgu, iedarbīgu un pārredzamu procesu, kas iepriekš noteikts ar likumu, pamatojoties uz skaidriem kritērijiem, un tiek pabeigts saprātīgā termiņā.

[61] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73.–117. lpp.).

20. pants

Jurisdikcija

1. Dalībvalstis nosaka jurisdikciju attiecībā uz šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, ja:

   (a) nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā;

   (b) likumpārkāpējs ir minētās dalībvalsts valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs;

   (c) nodarījums ir izdarīts attiecīgās dalībvalsts juridiskās personas interesēs.

2. Ja šajā direktīvā minētais nodarījums ietilpst vairāk nekā vienas dalībvalsts jurisdikcijā, šīs dalībvalstis sadarbojas, lai noteiktu, kurai dalībvalstij jāveic kriminālprocess. Attiecīgā gadījumā un saskaņā ar Pamatlēmuma 2009/948/TI[62] 12. pantu lietu nodod *Eurojust*.

3. Gadījumos, kas minēti 1. punkta b) apakšpunktā, dalībvalstis nodrošina, ka to jurisdikcijas īstenošana nav atkarīga no nosacījuma, ka kriminālvajāšanu var sākt, tikai pamatojoties uz oficiālu tās valsts paziņojumu, kurā ir izdarīts noziedzīgais nodarījums, vai pamatojoties uz cietušās personas iesniegumu valstī, kurā noziedzīgais nodarījums ir izdarīts.

21. pants

Noilguma laikposmi korupcijas nodarījumiem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai attiecībā uz 7.–14. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem noteiktu noilguma laikposmu, kas dotu pietiekami daudz laika, lai pēc to izdarīšanas rezultatīvi izmeklētu, veiktu kriminālvajāšanu, tiesātu un pieņemtu lēmumu par šiem nodarījumiem.

2. Noilguma laikposms, kas minēts 1. punktā, nav īsāks par:

   (a) piecpadsmit gadiem no nodarījuma izdarīšanas brīža 7. un 12. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (b) desmit gadiem no nodarījuma izdarīšanas brīža 8.–11. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (c) astoņiem gadiem no nodarījuma izdarīšanas brīža 13. un 14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, dalībvalstis var noteikt īsāku noilguma laikposmu ar noteikumu, ka šo laikposmu var pārtraukt vai apturēt konkrētu darbību gadījumā un ka piemērojamie noteikumi par apturēšanu un noilguma laikposmiem neapgrūtina tiesvedības procesa rezultativitāti un sodu preventīvu piemērošanu. Šis laikposms nedrīkst būt īsāks par:

   (a) piecpadsmit gadiem 7. un 12. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (b) astoņiem gadiem 8.–11. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (c) pieciem gadiem 13. un 14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

[62] Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā (OV L 328, 15.12.2009., 42. lpp.).

4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai pēc galīgā notiesājošā sprieduma varētu izpildīt brīvības atņemšanas sodu vismaz uz:

   (a) piecpadsmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 7. un 12. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (b) desmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 8.–11. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (c) astoņiem gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 13. un 14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

5. Atkāpjoties no 4. punkta, dalībvalstis var noteikt īsāku noilguma laikposmu ar noteikumu, ka šo laikposmu var pārtraukt vai apturēt konkrētu darbību gadījumā un ka piemērojamie noteikumi par apturēšanu un noilguma laikposmiem neapgrūtina tiesvedības procesa rezultativitāti un sodu preventīvu piemērošanu. Šis laikposms nedrīkst būt īsāks par:

   (a) desmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 7. un 12. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (b) astoņiem gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 8.–11. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

   (c) pieciem gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 13. un 14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

22. pants

To personu aizsardzība, kuras ziņo par nodarījumiem vai palīdz izmeklēšanā

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Direktīva (ES) 2019/1937 ir piemērojama ziņošanai par 7.–14. pantā minētajiem nodarījumiem un to personu aizsardzībai, kas ziņo par šādiem nodarījumiem.

2. Papildus 1. punktā minētajiem pasākumiem dalībvalstis nodrošina, ka personām, kuras ziņo par direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un sniedz pierādījumus vai citādi sadarbojas šādu nodarījumu izmeklēšanā, kriminālvajāšanā vai iztiesāšanā, tiek sniegta nepieciešamā aizsardzība, atbalsts un palīdzība kriminālprocesā.

23. pants

Izmeklēšanas rīki

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, struktūrvienībām vai dienestiem, kas ir atbildīgi par direktīvā minēto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, ir pieejami iedarbīgi izmeklēšanas rīki, piemēram, tādi, kurus izmanto organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu apkarošanā.

24. pants

Sadarbība starp dalībvalstu iestādēm, Komisiju, Eiropolu, Eurojust, Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai un Eiropas Prokuratūru

Neskarot noteikumus par pārrobežu sadarbību un savstarpēju tiesisko palīdzību krimināllietās, dalībvalstu iestādes, Eiropols, *Eurojust*, Eiropas Prokuratūra, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Komisija to attiecīgajās kompetences jomās savstarpēji sadarbojas cīņā pret šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Šajā saistībā vajadzības

gadījumā Eiropols, *Eurojust*, Eiropas Prokuratūra, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Komisija to attiecīgajās kompetences jomās sniedz tehnisku un operatīvu palīdzību, lai veicinātu kompetento iestāžu veiktās izmeklēšanas un kriminālvajāšanas koordināciju.

25. pants
Komisijas atbalsts dalībvalstīm un to kompetentajām iestādēm

1. Komisija attiecīgā gadījumā atbalsta dalībvalstis un kompetentās iestādes to pienākumu izpildē saskaņā ar šo direktīvu.

2. Komisija sagatavo pārskatu par korupcijas riskiem Savienības nozarēs un veicina informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un ekspertiem visā Savienībā.

3. Komisija, izmantojot ES Korupcijas apkarošanas tīklu, jo īpaši:

   (a) veicina sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstu speciālistiem, ekspertiem, pētniekiem un citām ieinteresētajām personām;

   (b) papildina darbības, piemēram, tās, kas minētas 3. pantā un 18. panta 2. punkta b) apakšpunktā, izstrādājot paraugpraksi, norāžu materiālus un metodikas.

4. Komisija informē dalībvalstis par Savienības līmeņa finanšu resursiem, kas dalībvalstīm ir pieejami cīņai pret korupciju.

26. pants
Datu vākšana un statistika

1. Dalībvalstis vāc statistikas datus par noziedzīgajiem nodarījumiem, kas minēti šīs direktīvas 7.–14. pantā.

2. Šā panta 1. punktā minētajos statistikas datos iekļauj vismaz šādu informāciju:

   (a) ziņoto lietu skaitu;

   (b) izmeklēto lietu skaitu;

   (c) izvirzīto apsūdzību skaitu,

   (d) lietu krimināllizmeklēšanas vidējo ilgumu;

   (e) vidējo tiesvedības ilgumu pirmajā instancē, otrajā instancē un kasācijas instancē;

   (f) notiesājošo spriedumu skaitu,

   (g) notiesāto un sodīto fizisko personu skaitu, precizējot civildienesta ierēdņu un augsta līmeņa ierēdņu skaitu;

   (h) pie atbildības saukto un sodīto juridisko personu skaitu;

   (i) noraidīto korupcijas tiesas lietu skaitu, nošķirot noraidījumu pēc būtības vai ne, un ieskaitot ārpustiesas lēmumus;

   (j) par katru 7.–14. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu piemēroto sankciju veidus un apmērus;

   (k) apžēloto notiesājošo spriedumu skaitu, norādot apžēloto civildienesta ierēdņu un augsta līmeņa ierēdņu skaitu.

3. Dalībvalstis katru gadu un līdz 1. jūnijam mašīnlasāmā un neapkopotā formātā publicē 2. punktā minētos statistikas datus par iepriekšējo gadu un informē par to Komisiju.

27. pants

Padomes Pamatlēmuma 2003/568/TI un Konvencijas par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu aizstāšana

1. Neskarot dalībvalstu saistības attiecībā uz termiņu Pamatlēmuma 2003/568/TI transponēšanai valstu tiesību aktos, ar šo direktīvu attiecībā uz dalībvalstīm, kurām tā ir saistoša, aizstāj Pamatlēmumu 2003/568/TI.

   Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsauces uz Pamatlēmumu 2003/568/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

2. Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu aizstāj attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša.

   Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsauces uz minēto konvenciju uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

28. pants

Grozījumi Direktīvā (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības

Direktīvu (ES) 2017/1371 groza šādi:

(1) 2. panta 1. punktā iekļauj šādu c) apakšpunktu:

"c) "augsta līmeņa ierēdņi" ir tie, kas definēti Direktīvas (ES) XXX par korupcijas apkarošanu 2. panta 8. punktā.";

(2) 4. panta 2. punktā vārdus "pasīva un aktīva korupcija", "pasīva korupcija" un "aktīva korupcija" attiecīgi aizstāj ar "pasīva un aktīva kukuļošana publiskajā sektorā", "pasīva kukuļošana publiskajā sektorā" un "aktīva kukuļošana publiskajā sektorā";

(3) 7. panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

"3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par tādu 3. pantā un 4. panta 1. un 2. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, kas ietver ievērojamu kaitējumu vai labumu, maksimālais sods ir brīvības atņemšana vismaz uz sešiem gadiem.

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par tādu 4. panta 3. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, kas ietver ievērojamu kaitējumu vai labumu, maksimālais sods ir brīvības atņemšana vismaz uz pieciem gadiem.

Noziedzīgo nodarījumu, kas minēti 3. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunktā un 4. pantā, radītu kaitējumu vai labumu uzskata par ievērojamu, ja kaitējums vai labums ietver vairāk nekā 100 000 EUR.

Noziedzīgu nodarījumu radītu kaitējumu vai labumu, kas minēts 3. panta 2. punkta d) apakšpunktā, un ievērojot 2. panta 2. punktu, vienmēr uzskata par ievērojamu.";

(4) 7. panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

"4. Ja noziedzīgais nodarījums, kas minēts 3. panta 2. punkta a), b) vai c) apakšpunktā vai 4. panta 1. un 3. punktā, ietver kaitējumu, kas ir mazāks par 10 000 EUR, vai labumu, kas ir mazāks par 10 000 EUR, dalībvalstis var paredzēt sankcijas, kas nav krimināls ods.";

(5) 7. pantam pievieno šādu 6. punktu:

"6. Neskarot 1.–5. punktu, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka fiziskām personām, kuras ir notiesātas par kāda no šajā direktīvā minēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, var piemērot sankcijas vai pasākumus, kā minēts Direktīvas (ES) XXX par korupcijas apkarošanu 15. panta 4. punktā.";

(6) 8. pantu aizstāj ar šādu:

"*8. pants*

Atbildību pastiprinoši un atbildību mīkstinoši apstākļi

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Direktīvas (ES) XXX par korupcijas apkarošanu 18. pantā minētie apstākļi ir uzskatāmi par atbildību pastiprinošiem un atbildību mīkstinošiem apstākļiem saistībā ar šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.".

(7) 9. pantu aizstāj ar šādu:

"9. pants

Juridiskām personām piemērojamās sankcijas

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridiskai personai, ko sauc pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem saskaņā ar 6. pantu, piemēro iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskām personām, ko sauc pie atbildības saskaņā ar 6. pantu, piemērojamās sankcijas vai pasākumi ir tie, kas minēti Direktīvas (ES) XXX par korupcijas apkarošanu 17. panta 2. punktā.";

(8) 12. panta 2., 3. un 4. punktu aizstāj ar šādiem:

"2. Noilguma laikposms, kas minēts 1. punktā, nav īsāks par:

(a) piecpadsmit gadiem no nodarījuma izdarīšanas brīža 3. pantā, 4. panta 1. un 2. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

(b) desmit gadiem no nodarījuma izdarīšanas brīža 4. panta 3. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, dalībvalstis var noteikt īsāku noilguma laikposmu ar noteikumu, ka šo laikposmu var pārtraukt vai apturēt konkrētu darbību gadījumā un ka piemērojamie noteikumi par apturēšanu un noilguma laikposmiem neapgrūtina tiesvedības procesa rezultativitāti un sodu preventīvu piemērošanu. Šis periods nedrīkst būt īsāks par:

a) desmit gadiem 3. pantā, 4. panta 1. un 2. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

b) astoņiem gadiem 4. panta 3. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai pēc galīgā notiesājošā sprieduma varētu izpildīt brīvības atņemšanas sodu vismaz uz:

(a) piecpadsmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 3. pantā, 4. panta 1. un 2. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

(b) desmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 4. panta 3. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.

5. Atkāpjoties no 4. punkta, dalībvalstis var noteikt īsāku noilguma laikposmu ar noteikumu, ka šo laikposmu var pārtraukt vai apturēt konkrētu darbību gadījumā un ka piemērojamie noteikumi par apturēšanu un noilguma laikposmiem neapgrūtina tiesvedības procesa rezultativitāti un sodu preventīvu piemērošanu. Šis laikposms nedrīkst būt īsāks par:

(a) desmit gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 3. pantā, 4. panta 1. un 2. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā;

(b) astoņiem gadiem no galīgā notiesājošā sprieduma pasludināšanas brīža 4. panta 3. punktā minēto noziedzīgo nodarījumu gadījumā.”.

29. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz [18 mēneši pēc pieņemšanas]. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

2. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā šāda atsauce izdarāma.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

30. pants

Izvērtēšana un ziņošana

1. Komisija līdz [24 mēneši no šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

2. Ik pēc diviem gadiem, sākot no [12 mēneši pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām], dalībvalstis triju mēnešu laikā nosūta Komisijai ziņojumu, kurā iekļauts kopsavilkums par 3.–6. panta īstenošanu un veiktajām darbībām.

3. Komisija līdz [48 mēneši no šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē šīs direktīvas pievienoto vērtību attiecībā uz korupcijas apkarošanu. Ziņojumā ietver arī šīs direktīvas ietekmi

uz pamattiesībām un pamatbrīvībām. Komisija uz šā izvērtējuma pamata vajadzības gadījumā lemj par piemērotām turpmākām darbībām.

31. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

32. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*